T.C. TEKİRDAĞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

YEREL YÖNETİMLERDE

ÇOCUK HAKLARI

STRATEJİSİ VE POLİTİKA BELGESİ

Toplumsal Eşitlik DERNEĞİ | TEKİRDAĞ KADIN

Candan Çalışıyoruz

Candan
Çalışıyoruz

CANDAN YÜCEER
TEKİRDAĞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

T.C. TEKİRDAĞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

SUNUŞ

Bir kenti yönetirken en temel sorumluluğumuz, o kentte yaşayan herkesin kendini güvende, değerli ve eşit hissetmesini sağlamaktır. Ama bu sorumluluğun en hassas, en vicdani ve en belirleyici alanı çocuklardır. Çünkü çocuklar toplumumuzun sadece geleceği değil; bugünün hak sahibi bireyleri, yarının yurttaşlarıdır. Onların okula giderken geçtiği yol, oynadığı park, soluduğu hava, içtiği su, kullandığı ulaşım, erişebildiği eğitim, kültür, spor ve sosyal destek imkânları doğrudan bizim yerel yönetim anlayışımızla ilgilidir.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi olarak çocuklara yönelik çalışmalarımızı yalnızca etkinlik, yardım ya da dönemsel hizmet başlığı altında görmüyoruz. Bizim için çocuk hakları; kent planlamasından ulaşıma, çevreden afet yönetimine, eğitimden dijital güvenliğe, sosyal hizmetlerden kültür ve spora kadar belediyenin bütün hizmet alanlarını ilgilendiren temel bir yönetim meselesidir. Bir çocuğun güvenli bir sokakta yürüyebilmesi, temiz bir çevrede büyüyebilmesi, okuluna eşit imkânlarla devam edebilmesi, oyun hakkını kullanabilmesi ve kendisini ilgilendiren kararlarda söz sahibi olabilmesi, yerel demokrasinin de sosyal belediyeciliğin de en güçlü göstergelerinden biridir.

Bu anlayışla 2025 yılında "Hayalimdeki Tekirdağ Çocuk Çalıştayı" ile çocuklarımızı dinledik. Tekirdağ'ın 11 ilçesinden gelen çocuklarımız; güvenli okul yollarından oyun alanlarına, çevre temizliğinden ulaşıma, eğitimde fırsat eşitliğinden kültür ve spor olanaklarına kadar kendi yaşamlarına dokunan konularda açıkça görüşlerini paylaştılar. Biz de bu talepleri yalnızca bir temenni olarak görmedik; ilgili birimlerimizle değerlendirdik, uygulanabilir başlıkları çalışma programlarımıza aldık ve çocukların sesini belediye hizmetlerimizin içine taşımaya başladık.

Elinizdeki "Yerel Yönetimlerde Çocuk Hakları Stratejisi ve Politika Belgesi", bu sürecin devamı ve daha kurumsal bir adımıdır. 2026 yılında gerçekleştirdiğimiz Yerel Yönetimlerde Çocuk Hakları Paneli ve Strateji Çalıştayı ile çocuk

hakları alanında çalışan uzmanları, akademisyenleri, hukukçuları, sivil toplum kuruluşlarını, kamu kurumlarını, ilçe belediyelerimizi ve Büyükşehir Belediyemizin ilgili birimlerini aynı masada buluşturduk. Çünkü biliyoruz ki çocukların iyi olma halini güçlendirmek tek bir kurumun, tek bir birimin ya da tek bir projenin işi değildir. Bu mesele, ortak akıl, sürekli takip ve güçlü iş birliği gerektirir.

Bu belge bize şunu açık biçimde gösteriyor: Çocuk politikalarında yalnızca sorun ortaya çıktıktan sonra müdahale eden bir anlayış yeterli değildir. Asıl önemli olan; riski erken görmek, çocuğu ve aileyi zamanında desteklemek, mahalle ölçeğinde izleme ve yönlendirme mekanizmaları kurmak, okul, aile, belediye ve kamu kurumları arasında güçlü bir bağ oluşturmaktır. Çocuk güvenliği, akran zorbalığıyla mücadele, dijital riskler, afetlere hazırlık, psikososyal destek, eğitimden kopma riski, engelli ve dezavantajlı çocukların hizmetlere erişimi gibi başlıklar artık yerel yönetimlerin doğrudan sorumluluk alanı içinde ele alınmalıdır.

Bir hekim olarak da çok iyi biliyorum; bir sorunu büyüdükten sonra tedavi etmek yerine, o sorunu doğuran koşulları önceden görmek ve önlemek esastır. Yerel yönetimde de yaklaşımımız budur. Çocuklarımız için güvenli okul yolları, erişilebilir parklar, sağlıklı kamusal alanlar, sosyal destek mekanizmaları, kültür-sanat ve spor imkânları, dijital güvenlik çalışmaları ve afetlere hazırlık süreçleri birbirinden kopuk başlıklar değildir. Bunların tamamı, çocuğun bedensel, ruhsal, sosyal ve zihinsel gelişimini koruyan bütüncül bir sistemin parçalarıdır.

Biz Tekirdağ'da çocukların yalnızca dinlendiği değil, söylediklerinin dikkate alındığı; yalnızca korunduğu değil, güçlendirildiği; yalnızca hizmet aldığı değil, yaşadığı kente dair fikir ürettiği bir yerel yönetim modelini kurmak istiyoruz. Bunun için çocuk katılımını, çocuk dostu bütçelemeyi, mahalle temelli erken uyarı sistemlerini, güvenli ve erişilebilir kamusal alanları, eğitimde fırsat eşitliğini ve dijital güvenlik politikalarını kalıcı hale getirmek zorundayız.

Bu belge, Tekirdağ için yalnızca bir rapor değil; çocuk haklarını belediyemizin tüm hizmet alanlarına yerleştirme irademizin yazılı ifadesidir. Önümüzdeki süreçte bu stratejik çerçeveyi ilgili daire başkanlıklarımız, ilçe belediyelerimiz, kamu kurumlarımız, üniversitelerimiz, barolarımız, sivil toplum kuruluşlarımız, kent konseylerimiz, muhtarlarımız ve en önemlisi çocuklarımızla birlikte geliştirmeye devam edeceğiz.

Çalıştaya katkı sunan tüm kurumlara, uzmanlara, akademisyenlere, hukukçulara, sivil toplum temsilcilerine, belediye çalışma arkadaşlarımıza ve çocuk hakları alanında emek veren herkese yürekten teşekkür ediyorum. En büyük teşekkürü ise bize nasıl bir Tekirdağ hayal ettiklerini cesaretle anlatan çocuklarımıza borçluyuz.

Bizim görevimiz, onların hayalini bir kenara not etmek değil; o hayali adım adım kentin gerçeğine dönüştürmektir.

RAPORU HAZIRLAYANLAR

Av. Kardelen Ateşci,
Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi

ÇALIŞTAYA KATILAN KURUMLAR

Bengi Semerci Enstitüsü, • İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Uygulama Araştırma Merkezi, • BOMOVU, • Çorlu Belediyesi, • İBB Çocuk Hakları Birimi, • İstanbul Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, • İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi, • Malkara Belediyesi, • Marmara Belediyeler Birliği, • Marmaraereğlisi Belediyesi, • Muratlı Belediyesi, • Muratlı Kent Konseyi, • Romani Godi, • Saray Belediyesi, • Süleymanpaşa Belediyesi, • Süleymanpaşa Kent Konseyi, • Tekirdağ Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, • Tekirdağ Barosu Çocuk Hakları Merkezi, • Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, • Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Afet İşleri ve Risk Yönetimi Dairesi Başkanlığı, • Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, • Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, • Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı, • Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı, • Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı, • Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı, • Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Dairesi Başkanlığı, • Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Zabıta Dairesi Başkanlığı, • Tekirdağ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Tekirdağ Kent Konseyi, • Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, • Tekirdağ Süleymanpaşa Altınova Mahalle Muhtarlığı, • Tekirdağ Süleymanpaşa Değirmenaltı Mahalle Muhtarlığı, • Tekirdağ UCİM.

T.C. TEKİRDAĞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
0850 459 59 59
www.tekirdag.bel.tr

Toplumsal Eşitlik DERNEĞİ
+90 532 274 77 25
www.toplumsalesitlik.com

Bu belge, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi tarafından gerçekleştirilen "Çocuk Hakları ve Çocuk Dostu Kent Politikaları Paneli ve Strateji Çalıştayı" kapsamında yapılan panel oturumları ve çalışma masalarında ortaya çıkan değerlendirmelerin hak temelli bir yaklaşımla derlenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Belge; çocuk hakları alanında çalışan uzmanlar, yerel yönetim temsilcileri, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları ve hukukçular tarafından yürütülen tartışmalar doğrultusunda hazırlanmış olup, yerel yönetimlerin çocuk politikalarına ilişkin stratejik bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Bu metin: Bir hukuki görüş niteliği taşımaz. Çocuklara ilişkin kişisel veri veya bireysel vaka bilgisi içermez. Panel ve çalıştay çıktılarının editoryal biçimde derlenmiş politika metni niteliğindedir. Yerel yönetimlerde çocuk hakları odaklı politika geliştirme süreçlerine katkı sunmayı hedefler.

Raporun tüm hakları saklıdır.
Toplumsal Eşitlik Derneği, Haziran 2026

İÇİNDEKİLER

1. YÖNETİCİ ÖZETİ **11**

2. GİRİŞ: ÇOCUK HAKLARI POLİTİKALARINDA YEREL YÖNETİMLERİN ÖNEMİ **14**

3. PANEL BULGULARI: MEVCUT DURUM VE TEMATİK ANALİZ **17**

3.1. Çocuk Haklarında Farkındalık, Eşitlik ve Yerel Yönetimlerin Rolü 17

3.1.1. Çocuk Haklarının Hukuksal Çerçevesi ve Yerel Yönetimlerin Sorumluluğu 17

3.1.2. Yerel Yönetimlerde Çocuk Katılımı Mekanizmalarının Hayata Geçirilmesi 18

3.1.3. Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Çocuk Çalıştayı (2025) ve Yerel Yönetimlerde Çocuk Haklarının Güçlendirilmesi 19

3.2. Çocuk Güvenliği, Çocuk Koruma Mekanizmaları ve Refah Hakkı 20

3.2.1. Yerel Yönetimlerde Önleyici Sosyal Politikalar ve Erken Destek Mekanizmaları 20

3.2.2. İyi Uygulama Örneği: "Sokaklar Dönüşüyor" 20

3.2.3. Yerel Yönetimlerin Rolüyle Akran Zorbalığını Önleme ve Çocuk Refahını Güçlendirme 21

3.3. Eğitim, Kültür ve Spor Politikalarında Çocuk Hakları 22

3.3.1. Dezavantajlı Çocukların Eğitim Hakkı ve Yerel Yönetimlerin Rolü: Roman Çocuklar Örneği 22

3.3.2. Çocukluk Döneminde Sporun Beyin Gelişimine ve Temel Yaşam Becerilerinin Gelişimine Etkisi 22

3.3.3. Çocukların Kültürel Yaşama Katılımı 23

3.4. Eğitim, Dijital Haklar ve Çocuk Koruma Mekanizmaları 24

3.4.1. Eğitimde Fırsat Eşitliği ve Katılım Hakkı 24

3.4.2. Dijital Haklar ve Güvenli İnternet Kullanımı 24

3.4.3. Yerel Yönetimlerde Çocuk Koruma Mekanizmaları ve İyi Uygulama Örneği 25

3.5. Panel Oturumlarına İlişkin Genel Tematik Değerlendirme 26

4.STRATEJİK POLİTİKA ALANLARI VE ÇALIŞTAY BULGULARI 29

4.1. Çocuk Hakları Temelli Yerel Yönetişim ve Katılım Mekanizmaları 30

4.2. Çocuk Güvenliği, Önleyici ve Destekleyici Çocuk Koruma Sistemleri 32

4.3. Erişilebilir ve Güvenli Kent: Oyun, Ulaşım ve Afet Güvenliği 34

4.4. Eğitim, Erken Çocukluk ve Sosyal Destek Politikaları 36

4.5. Dijital Haklar, Medya Güvenliği ve Akran Zorbalığıyla Mücadele 38

5.STRATEJİK POLİTİKA ÇERÇEVESİ 41

6.SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME 43

7. EKLER: 46

EK-1: Çalıştaya Katılım Sağlayan Kişi Ve Kurumlar 46

EK-2: Çalıştay Soruları 48

EK-3: "Hayalimdeki Tekirdağ" Çocuk Çalıştayı Sonuç Bildirgesi 51

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Çocuk haklarının yerel düzeyde güçlendirilmesi; yalnızca sosyal yardım veya çocuklara yönelik sınırlı hizmetlerin artırılmasıyla değil, yerel yönetimlerin tüm politika alanlarının çocuk hakları perspektifiyle yeniden yapılandırılmasıyla mümkündür. Kent planlamasından sosyal hizmetlere, ulaşımdan afet yönetimine, eğitimden dijital güvenliğe kadar pek çok alan, çocukların gündelik yaşam deneyimini doğrudan belirlemektedir.

Bu yaklaşım doğrultusunda, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi tarafından 2025 yılında çocukların doğrudan katılımıyla **"Hayalimdeki Tekirdağ Çocuk Çalıştayı"** gerçekleştirilmiş; çocukların kendi yaşam alanlarına ilişkin talep, öneri ve öncelikleri doğrudan politika sürecine taşınmıştır. Söz konusu çalıştayda ortaya çıkan birçok önerinin belediyenin ilgili birimlerince kısmen hayata geçirilmeye başlandığı; özellikle çocuk dostu kamusal alanlar, katılım mekanizmaları ve sosyal destek uygulamalarında somut adımlar atıldığı görülmüştür. Bu deneyim, çocuk katılımının yalnızca sembolik bir uygulama değil, yerel politika üretim süreçlerini dönüştüren yapısal bir araç olduğunu ortaya koymuştur. Aynı zamanda, çocuk hakları alanında geliştirilen politikaların sürekliliğinin sağlanması ihtiyacını da görünür kılmıştır. Bu çerçevede, 2026 yılında **"Yerel Yönetimlerde Çocuk Hakları Paneli ve Strateji Çalıştayı"** bir önceki yılın çıktılarının değerlendirilmesi, uygulamaların gözden geçirilmesi ve çocuk hakları temelli yerel yönetişim modelinin daha kurumsal bir yapıya kavuşturulması amacıyla ikinci aşama olarak gerçekleştirilmiştir. Böylelikle süreç, tek seferlik bir etkinlikten ziyade, çocuk hakları alanında izleme, öğrenme ve politika geliştirmeye dayalı süreklilik arz eden bir yönetişim mekanizmasına dönüşmeyi hedeflemektedir.

Çalıştay sürecinde çocuk hakları; yalnızca korunma eksenli bir alan olarak değil, katılım, eşitlik, erişilebilirlik, refah, dijital güvenlik ve demokratik yerel yönetişim boyutlarıyla birlikte ele alınmıştır. Panel oturumlarında hukuki çerçeve ve kurumsal sorumluluklar tartışılırken; çalışma masalarında yerel düzeyde uygulanabilir politika önerileri geliştirilmiştir. Elde edilen çıktılar, çocuk haklarının belediye hizmetlerinde proje bazlı veya dönemsel uygulamalarla sınırlı kalmaması gerektiğini; aksine tüm hizmet alanlarına yatay biçimde entegre edilmesi gereken temel bir yönetişim yaklaşımı olduğunu ortaya koymaktadır. Belgede öne çıkan temel yaklaşım kriz ortaya çıktıktan sonra müdahale eden modeller yerine, çocukların risklerini erken tespit eden, mahalle temelli çalışan, veri üreten, izleyen ve önleyici mekanizmalar kuran hak temelli sosyal belediyecilik anlayışının güçlendirilmesidir. Ayrıca çocukların yalnızca korunması gereken bireyler olarak değil; yaşadıkları kente ilişkin görüş üreten, karar süreçlerine katılan ve kent politikalarının aktif öznesi olan hak sahipleri olarak değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Çalıştaydan çıkan 5 stratejik öncelik şu şekildedir:

1. Çocuk haklarının belediyenin tüm hizmet alanlarına yatay entegrasyonu
2. Mahalle temelli erken uyarı ve koruma sistemlerinin kurulması
3. Güvenli, erişilebilir ve çocuk dostu kamusal alan politikalarının geliştirilmesi
4. Dijital güvenlik ve akran zorbalığıyla mücadelede yerel mekanizmaların oluşturulması
5. Çocuk katılımının kurumsal ve sürdürülebilir hale getirilmesi

2.
ÇOCUK HAKLARI POLİTİKALARINDA YEREL YÖNETİMLERİN ÖNEMİ

2. ÇOCUK HAKLARI POLİTİKALARINDA YEREL YÖNETİMLERİN ÖNEMİ

Çocuk haklarının yaşama geçirilmesinde yerel yönetimler, çocukların gündelik yaşamına en yakın kamu kurumları arasında yer almaktadır. Çocukların yaşadığı mahalle, yürüdüğü sokak, kullandığı park, okul yolu, ulaşım ağı, sosyal hizmetlere erişimi, dijital ortamlarla kurduğu etkileşim ve kamusal alan deneyimi büyük ölçüde yerel yönetim politikaları tarafından şekillendirilmektedir. Bu nedenle çocuk haklarının korunması ve geliştirilmesi yalnızca merkezi idarenin değil; belediyeler, kent konseyleri ve yerel kamu kurumlarının da ortak sorumluluk alanıdır.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, ayrım gözetmeme, çocuğun üstün yararı, yaşama ve gelişme hakkı ile katılım hakkını çocuk haklarının temel ilkeleri olarak tanımlamaktadır. Buna ek olarak Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi'nin Genel Yorumları, çocuk haklarının yalnızca merkezi düzeydeki politikalarla değil, yerel düzeyde erişilebilir, uygulanabilir ve izlenebilir mekanizmalar aracılığıyla hayata geçirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu doğrultuda çocukların görüşlerinin alınması, ihtiyaçlarının görünür kılınması ve karar alma süreçlerine katılımlarının sağlanması, demokratik yerel yönetim anlayışının temel bileşenlerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın sosyal devlet ilkesi başta olmak üzere eşitlik, eğitim, sağlık ve yerel yönetimlere ilişkin hükümleri de çocuk haklarının yerel düzeyde korunması ve geliştirilmesi bakımından belediyelere önemli sorumluluklar yüklemektedir.

Bu kapsamda çocuk hakları, yalnızca sosyal yardım politikalarına indirgenemeyecek; kent planlamasından afet yönetimine, ulaşımdan dijital güvenliğe kadar tüm yerel politika alanlarını kesen yatay bir yönetişim alanı olarak ele alınmalıdır.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi tarafından 28 Nisan 2026 tarihinde gerçekleştirilen "Yerel Yönetimlerde Çocuk Hakları Paneli ve Çalıştayı", bu yaklaşımın tartışıldığı önemli bir ortak zemin oluşturmuştur. Panel ve çalıştay sürecinde çocuk haklarının yerel düzeyde nasıl güçlendirilebileceği, çocuk dostu kent yaklaşımının hangi araçlarla uygulanabileceği ve belediyelerin koruyucu–önleyici sosyal politika kapasitesinin nasıl geliştirilebileceği çok boyutlu biçimde ele alınmıştır. Süreç, çocuk haklarının yalnızca kriz anlarına müdahale eden mekanizmalarla değil; önleyici, izleyici ve güçlendirici yerel politika araçlarıyla korunabileceğini ortaya koymuştur. Bu çerçevede çocuk dostu yerel yönetim anlayışının güçlendirilmesi için yerel yönetimlerin temel sorumluluk alanları şu şekilde özetlenebilir:

- Güvenli, erişilebilir ve kapsayıcı kamusal alanların oluşturulması
- Koruyucu ve önleyici sosyal hizmet mekanizmalarının geliştirilmesi
- Çocukların karar alma süreçlerine etkin katılımının sağlanması
- Eğitim, sağlık ve sosyal destek hizmetlerine eşit erişimin güçlendirilmesi
- Engelli, göçmen, yoksulluk riski altındaki ve dezavantajlı çocuklara yönelik kapsayıcı politikaların geliştirilmesi
- Dijital güvenlik ve çocuk koruma mekanizmalarının güçlendirilmesi
- Afet süreçlerinde çocuk odaklı hazırlık ve müdahale modellerinin kurulması

3.
PANEL BULGULARI:
MEVCUT DURUM VE TEMATİK ANALİZ

3. PANEL BULGULARI
MEVCUT DURUM VE TEMATİK ANALİZ

Bu başlık altında, panel oturumlarında yer alan konuşmacıların sunumlarına ilişkin özet değerlendirmeler yer almaktadır. Söz konusu değerlendirmeler yalnızca içerik aktarımı amacı taşımamakta; aynı zamanda çalıştay masalarında yürütülen tartışmaların verimini artırmayı, katılımcılar arasında bilgi paylaşımını güçlendirmeyi ve çocuk hakları alanında toplumsal duyarlılığı geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu yönüyle panel oturumlarının tematik çözümlemeleri, çalıştayın en önemli bileşenlerinden biri olarak hem akademik hem de uygulamaya dönük bir farkındalık zemini oluşturmaktadır.

Nitekim bu bölüm, farklı disiplinlerden gelen uzman görüşlerinin bütüncül biçimde görünür kılınmasını sağlayarak çocuk hakları alanında ortak bir kavramsal ve politik çerçeve geliştirilmesine katkı sunmaktadır. Bu nedenle değerlendirmeler, sadece konuşma özetleri değil; aynı zamanda yerel yönetimler, kamu kurumları ve sivil toplum arasında ortak öğrenme ve politika geliştirme sürecinin bir parçası olarak ele alınmaktadır. Bu kapsamda her bir oturum için yapılan tematik değerlendirmeler, özet şeklinde hazırlanmış olup konuşmacıların temel vurgularını, öne çıkan kavramsal çerçevelerini ve politika önerilerini yansıtmaktadır. Böylece hem içeriklerin bütünlüğü korunmakta hem de çalıştay sürecinin analitik okunabilirliği güçlendirilmeyi hedeflemektedir.

3.1. Çocuk Haklarında Farkındalık, Eşitlik ve Yerel Yönetimlerin Rolü

3.1.1. Çocuk Haklarının Hukuksal Çerçevesi ve Yerel Yönetimlerin Sorumluluğu

Av. Mert Elekçi
Tekirdağ Barosu Çocuk Hakları Komisyonu Üyesi

Büyük bir insan hakları krizinin içinde yaşıyoruz. Bu krizi belirgin kılan, yalnızca ihlallerin artışı değil; geleceğe dair iyileşme inancının zayıflamasıdır. Hukuk kurumlarına güvenin aşınması, eşitsizlikler, hukuksuzluklar ve adalet mekanizmalarındaki sorunlar, bu umutsuzluk hissini derinleştirmektedir. Böyle bir ortamda çocuk haklarını konuşmak ayrıca sorumluluk ve dikkat gerektirir. Çünkü çocuklar çoğu

zaman hak tartışmalarının dışında bırakılmaktadır. Öncelikle çocuklar "geleceğimiz" değil, bugünün hak öznesidir. Anayasa ve Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca yaşam, eğitim, sağlık, özel hayat ve katılım gibi tüm haklara sahiptirler. Çocuğu geleceğe ertelenmiş bir varlık olarak görmek, hak temelli yaklaşımı zayıflatır. Çocuğun üstün yararı ilkesi tüm karar süreçlerinde belirleyici olmalıdır. Ancak bu ilke yukarıdan belirlenen bir varsayım değil, çocuğun görüşünün dinlenmesiyle somutlaştırılmalıdır. Yerel yönetimler, çocukların yaşamına en yakın kamu otoriteleri olarak bu sürecin merkezindedir. Belediyeler; güvenli kamusal alanlar, erişilebilir hizmetler ve katılım mekanizmaları geliştirmekle yükümlüdür. Ayrıca kurumlar arası iş birliği güçlendirilerek çocuk koruma sistemleri daha etkin hale getirilmelidir. Son olarak çocuk dostu politikalar yalnızca sembolik değil, sürdürülebilir ve bütçe temelli olmalıdır. Bildirim yükümlülüğü ve erken müdahale mekanizmaları ise kararlılıkla uygulanmalıdır. Çocuk haklarının korunması, ancak hak temelli ve koordineli bir yerel yönetim anlayışıyla mümkündür.

3.1.2. Yerel Yönetimlerde Çocuk Katılımı Mekanizmalarının Hayata Geçirilmesi

Cem Demirayak
İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi

Anlamlı bir çocuk katılımı sürecini var etmek için öncelikle katılımın sonuç değil süreç işi olduğunu kabul etmek gerekir. Özellikle yerel yönetimlerde hızlı bir aksiyonla çocuk meclisi kurma yoluna gidiliyor ancak bu meclisler önceden bir strateji belirlenmediği için atıl kalabiliyor. Katılımın bir öğrenme/deneme alanı olduğunu kabul etmekle birlikte iyi bir hazırlık gerektirdiği de unutulmamalı. Çocuk meclisi kurmak ve meclisin etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamanın öncesindeki süreçte çocukların ve yetişkinlerin hazırbulunuşluğunu arttırmanın çok basit yolları var. Belki de ilk yapılacak şey -mış gibi katılım olan belediye uygulamalarından (Örneğin 23 Nisanlarda Belediye Başkanı koltuğuna oturtma) vazgeçmek ve yaşanmaması için çaba göstermek. Böyle uygulamalar yaşandığı durumlarda da bunu çocuklarla katılım deneyimini konuşma fırsatına çevirmek. Belediye sınırları içindeki çocuk, yetişkin herkese çocuk ve insan hakları eğitimini yaygınlaştırmak, bilgiye erişimi desteklemek. Çocuklarla birlikte onların sesini duyurabilecek gazete, podcast gibi medya üretimleri yapmak ve çocuklar için hazırlanan etkinliklerin çocukların kolaylaştırıcılığında yürümesi için alan açmak, çocukları dolaylı yönden desteklemek.

Belediyelerde çocuk katılımı odaklı bir yaklaşım için kurumsal kapasite hazırlıkları da önemli. Çocukların güvenliğini içeren bütüncül bir çocuk

politikası, çocuklarla hak temelli çalışmalardan sorumlu, kendi bütçesi olan bir birim açılması, çocuklarla etkin, sürekli bir iletişim ve geribildirim kanalı kurulması, çocukların katılımını stratejik plana ve bütçeye dahil etme, belediyede hak temelli bir yaklaşım ve çocuklarla ilgili kararları almadan önce yapılması gereken bir çocuk etki değerlendirmesi (ÇED) süreci. Son olarak ve en önemlisi ise çocuk algımızı gözden geçirmek ve "Çocukları hak sahibi bireyler, kendilerine özgü ihtiyaçlarıyla birlikte var olan özneler ve ülkede eşit haklara sahip yurttaşlar olarak görüyor muyum?" sorusunu kendimize sormak anlamlı çocuk katılımını hayata geçirmenin altın anahtarı.

3.1.3. Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Çocuk Çalıştayı (2025) ve Yerel Yönetimlerde Çocuk Haklarının Güçlendirilmesi

Sultan Ateşoğlu
Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanı

Yerel yönetimlerde çocuk çalışmaları, yalnızca çocuklara yönelik etkinlikler düzenlemekten ibaret değildir; çocukların güvenli, eşit, erişilebilir ve destekleyici bir kent yaşamı içinde var olmasını sağlayan stratejik bir yerel politika alanıdır. Biz de Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi olarak çocukların ihtiyaçlarını, kentin tüm hizmet alanlarıyla ilişkili bütüncül bir sorumluluk olarak ele alıyoruz. Bu anlayışla, Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Kadın ve Aile Hizmetleri Şube Müdürlüğü olarak 2025 yılında "Hayalimdeki Tekirdağ Çocuk Çalıştayını gerçekleştirdik. Tekirdağ'ın 11 ilçesinden çocukları bir araya getirerek; güvenli okul yolları, oyun alanları, kültür-sanat ve spor olanakları, çevre, ulaşım, eğitimde eşitlik ve karar süreçlerine katılım başlıklarında taleplerini doğrudan kendilerinden dinledik. Çalıştay sonrasında bu talepleri Büyükşehir Belediyemizin ilgili daire başkanlıklarıyla paylaştık; bir yılın sonunda ise çocukların taleplerine yönelik hangi çalışmaların yürütüldüğünü yeniden değerlendirdik. Bu süreç, önemli adımlar atıldığını göstermekle birlikte, çocuk odaklı hizmetlerin yalnızca Büyükşehir ölçeğinde değil; ilçe belediyeleri, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte ele alınması gerektiğini ortaya koydu. Bu nedenle "Yerel Yönetimlerde Çocuk Hakları Paneli ve Çalıştayı" ile hedefimiz; çocukların sesini il düzeyinde ortak politika zeminine taşımak, kurumlar arası iş birliğini güçlendirmek ve Tekirdağ'da çocuk odaklı, bütüncül ve sürdürülebilir bir yerel yönetim yaklaşımını kalıcı hale getirmektir.

3.2. Çocuk Güvenliği, Çocuk Koruma Mekanizmaları ve Refah Hakkı

3.2.1. Yerel Yönetimlerde Önleyici Sosyal Politikalar ve Erken Destek Mekanizmaları

Murat Çelik
Sosyal Hizmet Uzmanı

Çocuklarla ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarını ve sivil toplum örgütlerinin koruyucu önleyici çalışmalar yapması bir zorunluluktur. Koruyucu önleyici çalışmalar yapılmadığı sürece çocuklar risk altında olmaya devam edecektir. Yerel yönetimlerde çocuklara yönelik önleyici sosyal politikalar, çocukların risk altına girmeden önce desteklenmesini amaçlayan koruyucu ve geliştirici yaklaşımlardır. Bu politikaların temel hedefi; ihmal, istismar, eğitimden kopma, yoksulluk ve sosyal dışlanma gibi riskleri erken dönemde tespit ederek çocukların sağlıklı gelişimini güvence altına almaktır. Çocukların üstün yararı ilkesi doğrultusunda hareket eden yerel yönetimler, aileyi de sürecin merkezine alarak bütüncül bir destek sistemi oluşturur. Erken destek mekanizmaları bu noktada kritik bir rol oynar. Okul devamsızlıklarının izlenmesi, mahalle bazlı sosyal incelemeler, aile ziyaretleri ve kurumlar arası iş birliği sayesinde risk altındaki çocuklar erken dönemde belirlenebilir. Özellikle ekonomik zorluk yaşayan ailelere sağlanan sosyal yardımlar, çocukların eğitimden uzaklaşmasını önlerken; psikososyal destek hizmetleri çocukların duygusal ve sosyal gelişimini güçlendirir. Ayrıca rehberlik hizmetleri ve ebeveyn danışmanlığı, aile içi sorunların çocuk üzerindeki olumsuz etkilerini azaltır. Yerel yönetimler; kreşler, etüt merkezleri, çocuk gelişim merkezleri ve sosyal hizmet birimleri aracılığıyla çocuklara güvenli ve destekleyici ortamlar sunar. Bunun yanı sıra kültürel, sportif ve eğitsel faaliyetler ile çocukların çok yönlü gelişimi desteklenir. Bu önleyici yaklaşım sayesinde çocukların risklere maruz kalma olasılığı azalır, sağlıklı bireyler olarak topluma katılımları güçlenir ve uzun vadede toplumsal refah artar.

3.2.2. İyi Uygulama Örneği: "Sokaklar Dönüşüyor"

Görsev Argın Uz
Marmara Belediyeler Birliği

Marmara Belediyeler Birliği Yerel Yönetim Akademisi'nin Superpool ve Global Designing Cities Initiative ile geliştirdiği Sokaklar Dönüşüyor, uygulama odaklı bir öğrenme programıdır. 2022 yılında başlatılan ve 2026 itibarıyla 5. dönemine başlayan programın temel amacı, araç odaklı sokakları; taktiksel kentleşme ve aşamalı tasarım araçlarıyla başta çocuklar ve bakım verenler olmak üzere herkes için güvenli, erişilebilir ve iklime duyarlı kamusal mekânlara dönüştürmektir. Açık çağrı yöntemiyle belediye ekiplerinin ve dönüştürmek istedikleri sokakların belirlendiği

program kapsamında öğrenme, sahada veri toplama, veriye dayalı tasarım ve deneyim paylaşımı süreçlerinin ardından dönüşümler üç aşamalı olarak gerçekleştirilmektedir: Pop-up (geçici, günübirlik denemeler), Prova (ucuz malzemelerle kısa süreli taktiksel dönüşümler) ve Kalıcı uygulama. Programa bugüne kadar 7 şehirden 32 belediye katılmıştır. Bu süreçte 20 sokak dönüştürülmüş, 18.000 m²'den fazla alan kazanılmış ve yaklaşık 250.000 kişiye hizmet edecek dönüşümler gerçekleştirilmiştir. Prova uygulamalar her zaman kalıcı bir dönüşüme dönüşmese de çalışılan belediyelerin büyük çoğunluğu stratejik belgelerine okul sokağı ve oyun sokağı kavramlarını eklemiş, bir kısmı ise bu doğrultuda politika metinleri oluşturmuştur. *(https://www.marmara.gov.tr/tr/sokaklar-donusuyor-programi)*

3.2.3. Yerel Yönetimlerin Rolüyle Akran Zorbalığını Önleme ve Çocuk Refahını Güçlendirme

Av. Kardelen Ateşci
Toplumsal Eşitlik Derneği Üyesi/İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi Başkanı

Akran zorbalığı giderek artan biçimde yalnızca okul temelli bir disiplin sorunu değil, aynı zamanda bir çocuk refahı ve halk sağlığı meselesi olarak değerlendirilmektedir. Ancak mevcut yaklaşım çoğunlukla okul, aile ve rehberlik hizmetleri eksenine sıkışmakta; çocuğun yaşadığı kent, mahalle ve dijital çevreyi kapsayan yapısal boyut çoğu zaman göz ardı edilmektedir. Oysa zorbalık, yalnızca bireysel davranışlardan değil; eşitsizliklerin derinleştiği, dışlanmanın normalleştiği ve şiddetin gündelik yaşamın parçası haline geldiği sosyal çevrelerden beslenmektedir. Bu nedenle sorumluluğun yalnızca eğitim kurumlarına veya bakım verenlere yüklenmesi yeterli değildir. Çocuğun korunmasına ilişkin pozitif yükümlülük, kamusal otoritenin tüm düzeylerini kapsadığı gibi yerel yönetimleri de doğrudan kapsamaktadır. Çünkü belediyeler, çocukların günlük yaşamını şekillendiren kamusal alanların, oyun alanlarının, ulaşım ağlarının ve sosyal çevrenin doğrudan düzenleyicisidir. Bu çerçevede akran zorbalığının önlenmesi, yalnızca müdahaleye dayalı değil; erken uyarı, önleme ve güçlendirme temelli bir

yaklaşım gerektirir. Mahalle temelli destek mekanizmalarının kurulması, risklerin erken tespiti, kurumlar arası koordinasyonun güçlendirilmesi ve çocukların karar süreçlerine anlamlı katılımının sağlanması temel araçlar arasında yer almalıdır. Çocuk meclisleri ve katılım mekanizmalarının sembolik düzeyden çıkarılarak etkili hale getirilmesi, güvenli ve kapsayıcı kamusal alanların tasarlanması ve sosyal eşitsizlikleri azaltan yerel politikaların geliştirilmesi bu sürecin tamamlayıcı unsurlarıdır. Sonuç olarak akran zorbalığının azaltılması, ancak çocukların iyi olma halini esas alan bütüncül ve yerel yönetim merkezli bir yaklaşım ile mümkündür.

3.3. Eğitim, Kültür ve Spor Politikalarında Çocuk Hakları

3.3.1. Dezavantajlı Çocukların Eğitim Hakkı ve Yerel Yönetimlerin Rolü: Roman Çocuklar Örneği

Av. Zozan Vargün
Romani Godi

Roman çocukların eğitime erişim sorununu yalnızca sosyal politika eksikliğiyle açıklanamayacak kadar derin, tarihsel ve yapısal bir eşitsizlik alanı olarak ele almaktadır. Çocukluk, hukuken evrensel bir hak kategorisi olarak tanımlansa da, pratikte sınıfsal, mekânsal ve etnik koşullara bağlı olarak eşit yaşanamamaktadır. Roman çocuklar, yoksulluk, ayrımcılık ve dışlanma nedeniyle bu haklardan en sınırlı yararlanabilen gruplar arasında yer almaktadır. Eğitime erişimde yaşanan sorunlar; mekânsal dezavantajlar, ekonomik yetersizlikler ve okul içi ayrımcılık gibi çok katmanlı engellerden kaynaklanmaktadır. Roman mahallelerinin kent çeperlerinde yer alması, ulaşım ve altyapı sorunlarını artırırken; kırtasiye, kıyafet ve benzeri temel ihtiyaçların karşılanamaması devamsızlık ve okul terkine yol açmaktadır. Bunun yanında öğretmen tutumları, akran zorbalığı ve düşük beklentiler çocukların eğitimden kopuşunu hızlandırmaktadır. Devlet ve yerel yönetimler ise çoğu zaman Roman çocukları hak öznesi olarak değil, "risk grubu" olarak ele almakta; bu yaklaşım ayrımcılığı yeniden üretmektedir. Yerel yönetimlerin hizmet üretimindeki yetersizliği ve erteleyici tutumu, sorunun derinleşmesine neden olmaktadır. Sonuç olarak, Roman çocukların eğitim hakkına erişimi için hak temelli, kapsayıcı ve sürdürülebilir politikaların acilen hayata geçirilmesi gerekmektedir.

3.3.2. Çocukluk Döneminde Sporun Beyin Gelişimine ve Temel Yaşam Becerilerinin Gelişimine Etkisi

Prof. Dr. Bengi Semerci
Psikiyatrist

Spor, çocukların gelişiminde önemli yer tutar. Beden sağlığına olan katkılarının yanı sıra beyin gelişimi ve sosyal gelişim açısından önemlidir. Düzenli spor, özellikle de takım halinde yapılan

aktiviteler nöroplastsiteyi arttırır, beyin kan akımını düzenlenmesi ve hipokampusta bulunan gri maddenin miktarının artması gibi yapısal değişikliklere destekler. Kan akışındaki artış, çocukların öğrenme yeteneğini artırmaya yardımcı olur. Ayrıca nörotrofik faktörlerin artmasına ve böylece çocuğun motor, bilişsel ve sosyal öğrenmeye daha hazır hale gelmesine yol açar. Araştırmalar, spor yapan çocukların yürütücü işlevlerinin gelişimine katkısını göstermektedir. Dikkat kontrolü, karar verme, engelleyici kontrol, işlem hızı, hafıza ve öğrenme gibi temel bilişsel ağlarda gelişim sağladığı ortaya koyulmuştur. Sadece beyin gelişimi ve yürütücü işlevler değil aynı zamanda sosyal gelişimi için de spor önemlidir. Arkadaş edinmek, sağlıklı ilişki kurmak, paylaşmayı, kuralları, iş birliği yapmayı ve çatışma çözme becerilerini geliştirir. Ayrıca, duygularını kontrol etmeyi ve düzenlemeyi öğrenmek açısından yararlıdır. Özellikle takım sporları aidiyet duygusunun gelişmesine, sosyal dayanışma davranışlarının oluşmasına yardımcıdır.

3.3.3. Çocukların Kültürel Yaşama Katılımı

Nil Delahaye
BoMoVu

Kültürel haklar insan haklarının vazgeçilmez bir parçasıdır ve her çocuğun kendi kültürüne erişim, başka kültürleri tanıma ve kültürel yaşama katılım hakkını kapsar. Bu haklar yalnızca kültürel mirasa ulaşmayı değil, aynı zamanda kültürü üretme, dönüştürme ve toplumsal yaşama aktif biçimde katılma imkânını da içerir. UNESCO'ya göre kültürel hakların kullanımı insan onuru, toplumsal uyum ve eşitliğin güçlenmesi açısından temel önemdedir. Türkiye'nin BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye koyduğu çekinceler, kültürel hakların uygulanması açısından önemli sınırlılıklar yaratsa da bu durum çocukların gelişim ve katılım hakkını ortadan kaldırmaz. Aksine, bu hakların hayata geçirilmesi yerel yönetimlerin kültür politikalarıyla doğrudan ilişkilidir. Yerel yönetimler, yaşanan bölgenin tarihini, dillerini, göç hikâyelerini ve kültürel çeşitliliğini görünür kılarak çocukların kendi kültürleriyle bağ kurmasını sağlayabilir. Aynı zamanda farklı kültürlerle etkileşimi destekleyerek çoğulculuğu güçlendirebilir. Kültürel yaşama katılım ise çocukların yalnızca izleyici değil, üretici olmalarını gerektirir. Sanat, oyun, sözlü tarih ve yaratıcı faaliyetler bu katılımın temel araçlarıdır. Sonuç olarak kültürel hakların korunması, insan onuruna dayalı, kapsayıcı ve çoğulcu bir toplumsal yaşamın kurulması için hem bir insan hakkı hem de yerel yönetimlerin temel sorumluluğudur.

3.4. Eğitim, Dijital Haklar ve Çocuk Koruma Mekanizmaları

3.4.1. Eğitimde Fırsat Eşitliği ve Katılım Hakkı

Av. Sıla Çamur
İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi Yürütme Kurulu Üyesi

Eğitim hakkı, iç hukukumuzda ve uluslararası insan hakları hukukunda güvence altına alınmış temel bir hak olup Anayasa'nın 42. maddesi, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ve BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (BMÇHS) ile koruma altına alınmaktadır. BMÇHS, eğitimi yalnızca okula erişimle sınırlı bir hizmet olarak değil, çocuğun kişiliğini, yeteneklerini ve zihinsel-fiziksel kapasitesini geliştirmeyi amaçlayan bütüncül bir hak olarak tanımlamaktadır. Aynı zamanda BMÇHS'nin 12. maddesi, çocuğun kendisini etkileyen tüm süreçlerde görüşünü serbestçe ifade etme ve bu görüşün yaşına ve olgunluğuna uygun biçimde dikkate alınmasını güvence altına alır. Bu yönüyle eğitim hakkı, çocuğun hak öznesi olarak sürece katılımını da içerir. Eğitim hakkının etkin kullanımı eşitlik ilkesiyle birlikte değerlendirilmelidir. Sosyoekonomik durum, engellilik, göç geçmişi, dil ve kültürel farklılıklar gibi etkenler eğitimde eşitsizlikler yaratmakta; özellikle okul öncesi eğitimde bu eşitsizlikler daha görünür hale gelmektedir. Bu nedenle erken çocukluk dönemine yönelik müdahaleler kritik önemdedir. Yerel yönetimler, eğitimde fırsat eşitliğini güçlendirmede tamamlayıcı ve kolaylaştırıcı bir rol üstlenmelidir. Mahalle temelli destek mekanizmaları, erişilebilir okul öncesi eğitim birimleri, beslenme ve materyal destekleri, ulaşım kolaylıkları ve dezavantajlı bölgelerde eğitim destek merkezleri bu kapsamda değerlendirilebilir. Ayrıca okul–belediye–sosyal hizmetler arasında işleyen yönlendirme mekanizmalarının kurulması ve ailelere yönelik destekleyici hizmetlerin geliştirilmesi gereklidir. Eğitimden kopma riski taşıyan çocukların erken tespiti için düzenli izleme sistemleri kurulmalı, dijital ve yerel veri temelli takip mekanizmalarıyla bütüncül bir yaklaşım benimsenmelidir. Bu çerçevede tüm desteklerin yalnızca hizmet sunumu değil, çocukların eğitime erişimini ve eğitimde sürekliliğini güvence altına alan hak temelli bir sistem olarak yapılandırılması esastır.

3.4.2. Dijital Haklar ve Güvenli İnternet Kullanımı

Dr. Ezgi Cankurt
Namık Kemal Üniversitesi

Dijital haklar denilince akla sadece çocukların sosyal medya kullanımları veya bunlara olan sınırlandırmalar gelmemelidir. Çocukların kişisel verisi niteliğindeki paylaşımlarının uzun yıllar sosyal medyada kalması unutulma hakkı kapsamında korunmayı gerekli kılar. Ebeveynlerin çocuklarına dair

önemli paylaşımları çevrim içi ortamda kalıcı hale gelir. Over-sharenting olarak adlandırılan fiilleri önlemek açısından mutlaka dijital okur yazarlığın artmalıdır. Yerel yönetimler bu konuda eğitimler verebilir ve park, meydan vb. yerlerde yerel yönetimlerce ücretsiz güvenli modda internet sağlanabilir. BM Çocuk Hakları Komitesi çocukların dijital dünyadaki haklarını düzenleyen 25 Nolu Genel Yorum uyarınca özetle şunları belirtebiliriz: Çocukların bilgiye erişim hakkı çocuk hakları sözleşmesinin 17 maddesinde açıkça düzenlenmiştir. Kitle iletişim araçları açısından çocukların ulusal ve uluslararası kaynaklardan bilgi edinmeleri önemli bir haktır. Bununla beraber 25 Nolu yorumun 50. paragrafı bizlere dijital ortamın çocukların bilgi edinme hakkı açısından olumlu etkisini vurgularken aynı zamanda Sözleşmenin 13. maddesi kapsamında kısıtlanabileceğini belirtmektedir. Bu hak sınırsız değildir. Taraf devletler bu hakkın kullanımı açısından dijital eşitsizliği ve dijital yoksulluğu ortadan kaldırmalıdır. Bazen dijital cihazlara ve teknolojik altyapıya erişimdeki eksiklikler bazen de dijital okur yazarlığın olmayışı bu hakkın kullanımını olumsuz etkilemektedir. Çocukların çevrim içi risklerin farkında olması ve dijital okur yazarlık kazanması oldukça gereklidir. Bu eşitsizliklerin giderilmesinde yerel yönetimlerin katkısı yadsınamaz.

3.4.3. Yerel Yönetimlerde Çocuk Koruma Mekanizmaları ve İyi Uygulama Örneği

Esra Ekinci
İBB Çocuk Hakları Birimi Sorumlusu

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Çocuk Hakları Birimi, 2020 yılında Çocuk Koruma ve Koordinasyon Birimi olarak kurulmuş, 2023 itibarıyla Çocuk Hakları Birimi adıyla hizmetlerini genişletmiştir. Birim, Sultangazi ve Ümraniye'de ihmal ve istismar başta olmak üzere çocukların korunması, desteklenmesi ve güçlendirilmesine yönelik koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmalar yürütmektedir. Birim; çocuk ihmal ve istismarı, çocuk işçiliği, suça sürüklenme, akran zorbalığı, madde bağımlılığı ve çocukların gelişimsel ihtiyaçları gibi geniş bir alanda hizmet sunmaktadır. Bu kapsamda çocuklara ve bakım verenlere psikoterapi, psikolojik, sosyal, hukuki ve gelişimsel danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Ayrıca aile danışmanlığı ve erken müdahale süreçleriyle çocukların iyi olma hali desteklenmektedir. Çalışmalar çok disiplinli bir yaklaşımla yürütülmekte; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, yerel yönetimler, kolluk kuvvetleri ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapılmaktadır. Başvurular sonrasında her vaka için bireysel eylem planı oluşturulmakta, sosyal inceleme, takip

ve yönlendirme süreçleri işletilmektedir. Birimde gelişimsel değerlendirme ve tarama testleri (AGTE, Denver II, Peabody, Bender, Metropolitan vb.) uygulanarak çocukların bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimleri bilimsel yöntemlerle analiz edilmektedir. Bu sayede erken müdahale ve risk tespiti mümkün hale gelmektedir. Son olarak birim, eğitim faaliyetleriyle çocuk hakları, ihmal ve istismar, çocuk güvenliği ve olumlu ebeveynlik konularında farkındalık artırmayı hedeflemektedir. Böylece çocukların fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimini destekleyen bütüncül bir koruma sistemi oluşturulmaktadır.

3.5. Panel Oturumlarına İlişkin Genel Tematik Değerlendirme

Panel oturumları, çocuk haklarının yerel yönetimlerde hayata geçirilmesine ilişkin farklı disiplinlerden, kurumlardan ve uygulama alanlarından gelen deneyimlerin ortak bir zeminde buluşmasına olanak sağlamıştır. Çocuk hakları alanında çalışan akademisyenler, yerel yönetim temsilcileri, meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları ve uygulayıcı uzmanlar tarafından yapılan değerlendirmeler çocuk haklarının yalnızca belirli hizmet alanlarıyla sınırlı bir konu olmadığını, yerel yönetimlerin tüm politika ve hizmet süreçlerini ilgilendiren bütüncül bir yönetişim meselesi olduğunu ortaya koymuştur.

Panel süresince yapılan sunumlarda çocuk haklarının hukuksal çerçevesi, çocuk katılımı, eğitim hakkı, çocuk koruma mekanizmaları, dijital haklar, kültürel haklar, çocuk refahı, akran zorbalığı, güvenli kamusal alanlar ve yerel yönetimlerin koruyucu–önleyici rolü gibi farklı başlıklar ele alınmıştır. Bu değerlendirmeler, çalıştay masalarında yürütülen tartışmalar için ortak bir bilgi zemini oluşturmuş ve politika önerilerinin hak temelli bir perspektifle geliştirilmesine katkı sunmuştur.

Panelin önemli çıktılarından biri, çocuk hakları alanında geliştirilen politikaların çok paydaşlı iş birliği mekanizmaları olmaksızın sürdürülebilir, bütüncül ve kapsayıcı biçimde hayata geçirilemeyeceğinin ortaya konulması olmuştur. Yerel yönetimler, kamu kurumları, üniversiteler, barolar, meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarının sahip oldukları farklı bilgi ve deneyimlerin bir araya gelmesi çocukların ihtiyaçlarının daha doğru tespit edilmesini, hizmetlerin daha kapsayıcı biçimde planlanmasını ve çocuk hakları alanında kurumsal kapasitenin güçlendirilmesini sağlayan temel unsurlar arasında değerlendirilmiştir. Özellikle çocuklarla doğrudan çalışan sivil toplum kuruluşlarının saha deneyimleri ile yerel yönetimlerin hizmet üretme kapasitesinin bir araya gelmesinin, çocuk hakları temelli politika geliştirme süreçleri açısından önemli bir değer taşıdığı görülmüştür.

Panel kapsamında paylaşılan iyi uygulama örnekleri de yerel düzeyde çocuk haklarının somut ve uygulanabilir mekanizmalar aracılığıyla güçlendirilebileceğini göstermiştir. Çocuk koruma sistemleri, çocuk hakları birimleri, çocuk katılım mekanizmaları, güvenli kamusal alan uygulamaları ve koruyucu sosyal hizmet modelleri gibi örnekler; yerel yönetimlerin çocuk hakları alanındaki rolünün yalnızca hizmet sunumu ile sınırlı olmadığını, aynı zamanda çocukların korunmasını, gelişimini ve katılımını destekleyen yapısal politikalar üretme sorumluluğunu da içerdiğini ortaya koymuştur. Bu yönüyle panel, iyi uygulamaların paylaşılmasına ve farklı kurumlar arasında deneyim aktarımının güçlendirilmesine katkı sağlayan önemli bir öğrenme ve iş birliği alanı oluşturmuştur.

Panel oturumlarında öne çıkan bir diğer ortak vurgu ise çocukların yalnızca korunması gereken bireyler olarak değil, yaşadıkları kentin aktif hak özneleri olarak kabul edilmesi gerekliliğidir. Çocukların görüşlerinin alınması, karar alma süreçlerine etkin ve etkili katılımlarının sağlanması, kendilerini etkileyen yerel politikalarda söz sahibi olmaları çocuk dostu yerel yönetim anlayışının temel unsurları arasında değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak panel oturumları, çalıştay sürecinde geliştirilen politika önerilerinin kavramsal, hukuksal ve uygulamaya dönük temelini oluşturmuş, çocuk haklarının yerel yönetimlerde kurumsallaştırılmasına yönelik ortak bir yaklaşımın şekillenmesine katkı sunmuştur. Bu değerlendirmeler doğrultusunda ortaya çıkan ortak temalar, raporun sonraki bölümünde yer verilen stratejik politika alanlarının oluşturulmasında temel referans noktalarından biri olmuştur.

4.
STRATEJİK POLİTİKA ALANLARI VE ÇALIŞTAY BULGULARI

4. STRATEJİK POLİTİKA ALANLARI VE ÇALIŞTAY BULGULARI

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'nin çocuk hakları alanında geliştirdiği politika çerçevesi, 2025 yılında çocukların doğrudan katılımıyla gerçekleştirilen "Hayalimdeki Tekirdağ Çocuk Çalıştayı" ile başlatılan sürecin devamı niteliğindedir. Söz konusu çalıştayda çocukların yaşadıkları kente ilişkin görüş, ihtiyaç ve talepleri doğrudan alınmış; elde edilen çıktılar belediye birimlerince değerlendirilerek belirli alanlarda politika ve uygulama düzeyinde karşılık bulmaya başlamıştır. Bu bir yıllık süreçte elde edilen veriler, deneyimler ve saha gözlemleri doğrultusunda çocuk hakları alanında geliştirilen politika önerileri sistematik biçimde analiz edilerek beş temel stratejik politika alanı altında yapılandırılmıştır. Bu yapılandırma, yalnızca teorik bir çerçeveye değil; uygulama deneyimi, saha gözlemi ve çok paydaşlı katılım süreçlerine dayanmaktadır.

Söz konusu stratejik politika alanları; Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'nin ilgili birimleri, Toplumsal Eşitlik Derneği'nin saha ve izleme deneyimi ile çalıştay sürecine katılan uzmanlar, akademisyenler, meslek örgütleri, yerel yönetim temsilcileri ve sivil toplum kuruluşlarının masa çalışmaları sonucunda ortaklaştırılarak oluşturulmuştur. Ayrıca barolar, belediye birimleri ve ilgili kurum temsilcilerinin katkıları ile çok paydaşlı bir değerlendirme süreci işletilmiştir. Bu kapsamda geliştirilen politika çerçevesi, çocuk haklarını yalnızca koruyucu hizmetlerle sınırlı bir alan olarak değil; katılım, eşitlik, erişilebilirlik, korunma, gelişim ve dijital güvenlik boyutlarını içeren bütüncül bir yerel yönetişim yaklaşımı olarak ele almaktadır.

Bu bölümde, çalıştay sürecinden elde edilen çıktılar doğrultusunda şekillenen stratejik politika alanları ile bu alanlara ilişkin uygulama önerilerine yer verilmektedir. Sürecin şeffaflığı, izlenebilirliği ve katılımcı niteliğinin görünür kılınabilmesi amacıyla çalıştay

kapsamında masa çalışmalarında kullanılan yönlendirici sorular ve tartışma başlıkları da EK-2 bölümünde ayrıca paylaşılmıştır.

4.1. Çocuk Hakları Temelli Yerel Yönetişim ve Katılım Mekanizmaları

Çalıştay kapsamında yapılan değerlendirmeler, çocuk haklarının yerel düzeyde etkili biçimde hayata geçirilebilmesi için hak temelli, katılımcı, kapsayıcı ve kurumlar arası koordinasyona dayanan güçlü bir yerel yönetişim modeline ihtiyaç bulunduğunu ortaya koymuştur. Çocuk haklarının yalnızca sosyal hizmet veya sosyal destek politikalarıyla sınırlı bir alan olarak ele alınmasının yeterli olmadığı; ulaşım, kent planlama, çevre, kültür, spor, afet yönetimi, eğitim, bütçeleme ve yerel kalkınma süreçleri dahil olmak üzere tüm politika alanlarında çocuk hakları perspektifinin ana akım hale getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Bu doğrultuda yerel yönetim bünyesinde çocuk hakları alanında koordinasyon, izleme, veri üretme ve politika geliştirme kapasitesine sahip kurumsal bir yapının oluşturulması gerektiği değerlendirilmiştir. Belediye üst yönetimiyle doğrudan ilişkili çalışacak bir "Çocuk Hakları Birimi" veya "Çocuk Hizmetleri Koordinasyon ve İzleme Birimi" kurulmasının; çocuklara ilişkin hizmetlerin planlanması, kurumlar arası eşgüdümün sağlanması, veri toplama süreçlerinin yönetilmesi ve hizmetlerin etkililiğinin izlenmesi bakımından kritik bir ihtiyaç olduğu ifade edilmiştir.

Çocuk haklarının yalnızca tek bir birimin sorumluluğu olarak değil, belediyenin tüm birimlerine yayılan yatay bir sorumluluk alanı olarak ele alınması gerektiği belirtilmiştir. Bu kapsamda her daire başkanlığı bünyesinde çocuk hakları odaklı temsil ve koordinasyon mekanizmalarının oluşturulması, çocuk perspektifinin tüm hizmet tasarım süreçlerine entegre edilmesi önerilmiştir.

Çalıştayda ayrıca stratejik planlama ve bütçe süreçlerinin çocuk hakları yaklaşımıyla uyumlu hale getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Çocuklara yönelik hizmetlerin belediye bütçesi içinde izlenebilir, ölçülebilir ve raporlanabilir kalemler halinde tanımlanması; çocuk politikalarının veri temelli izleme ve değerlendirme mekanizmalarıyla desteklenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu çerçevede sahadan düzenli veri üretimi sağlayacak kurumsal geri bildirim mekanizmalarının güçlendirilmesinin önemi ortaya konmuştur.

Çocuk katılımı açısından mevcut mekanizmaların sembolik düzeyden çıkarılarak karar alma süreçlerine etkili biçimde dahil olan yapılar haline getirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Çocuk meclisleri ve gençlik meclislerinin yalnızca danışma organı olarak değil, belediye karar

süreçlerine düzenli veri ve görüş üreten işlevsel yapılar olarak yeniden yapılandırılması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca mahalle ölçeğinde çocuk temsil mekanizmalarının geliştirilmesi, katılımın yerelden güçlendirilmesi açısından önemli bir araç olarak değerlendirilmiştir.

Dijital katılım araçlarının geliştirilmesi de önemli bir başlık olarak öne çıkmıştır. Çocukların erişebileceği dijital platformlar, çevrimiçi danışma süreçleri, geri bildirim sistemleri ve oyunlaştırılmış katılım araçları aracılığıyla çocukların kent yaşamına ilişkin görüşlerini daha aktif biçimde ifade edebileceği mekanizmaların oluşturulması gerektiği ifade edilmiştir. Bu araçların engelli çocuklar, göçmen çocuklar ve farklı dil gruplarını kapsayacak şekilde erişilebilirlik ilkeleri doğrultusunda tasarlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Eşitlik politikaları bakımından, dezavantajlı çocuk gruplarına yönelik hak temelli ve mahalle odaklı erken müdahale mekanizmalarının güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Yoksulluk içinde yaşayan çocuklar, Roman çocuklar, göçmen çocuklar, engelli çocuklar ve eğitimden kopma riski taşıyan çocuklara yönelik politikaların yalnızca destekleyici değil, aynı zamanda güçlendirici ve kapsayıcı bir yaklaşımla ele alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Çocuklara ilişkin veri üretimi ve kullanım kapasitesinin güçlendirilmesi de temel bir ihtiyaç olarak ortaya konmuştur. Düzenli veri toplama, analiz etme ve raporlama süreçlerinin kurumsallaştırılması; bu verilerin politika üretim süreçlerine doğrudan entegre edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda izleme ve değerlendirme sistemlerinin güçlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Son olarak belediyeler arasında çocuk hakları alanında deneyim paylaşımı, ortak öğrenme süreçleri ve iyi uygulamaların yaygınlaştırılmasını sağlayacak iş birliği mekanizmalarının geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Öne Çıkan Stratejik Öneriler:

» Yerel çocuk katılım modelinin ve uygulama yönergesinin geliştirilmesi

» Çocuk hakları alanında koordinasyon ve izleme kapasitesine sahip kurumsal bir birim kurulması

- Çocuk dostu bütçeleme sisteminin geliştirilmesi ve hizmetlerin izlenebilir hale getirilmesi
- Çocuk meclisleri ile dijital katılım araçlarının entegre edilmesi
- Mahalle düzeyinde çocuk temsil ve katılım mekanizmalarının güçlendirilmesi

4.2. Çocuk Güvenliği, Önleyici ve Destekleyici Çocuk Koruma Sistemleri

Çalıştay kapsamında yapılan değerlendirmeler, yerel düzeyde çocuk koruma sistemlerinin mevcut durumda ağırlıklı olarak müdahale odaklı işlediğini, ancak çocukların karşı karşıya kaldığı çok boyutlu risklerin erken aşamada tespiti ve önlenmesine yönelik bütüncül bir yapının yeterince gelişmediğini ortaya koymuştur. Özellikle belirli mahallelerde yoğunlaşan yoksulluk, sosyal dışlanma, şiddet, madde kullanımı, suça sürüklenme riski ve eğitimden kopma gibi göstergelerin bir arada görüldüğü alanlarda, çocukların korunmasına yönelik yerel kapasitenin güçlendirilmesi temel öncelik olarak değerlendirilmiştir. Bu çerçevede çocuk koruma politikalarının yalnızca bireysel vakalara müdahale eden bir hizmet alanı olarak değil; sosyal eşitsizlikleri dikkate alan, önleyici ve erken müdahale kapasitesi yüksek bir yerel yönetişim sistemi olarak yapılandırılması gerektiği ifade edilmiştir. Nitekim bakım verenlerin güçlendirilmesi adına "eğitim ve aile danışmanlık merkezlerinin" kurulması öneriler arasında yer almıştır.

Yerel yönetimlerin çocuk koruma sisteminde daha aktif bir kurumsal rol üstlenmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Bu kapsamda belediye bünyesinde çocuk odaklı bir kurumsal yapılanmanın oluşturulması, mahalle ölçeğinde çalışan birimlerin yaygınlaştırılması ve çok disiplinli ekiplerin (sosyal hizmet uzmanı, psikolog, çocuk gelişimci ve hukukçu) sahada etkin şekilde görevlendirilmesi önerilmiştir. Risk analizi ve haritalama çalışmaları yoluyla çocuklara yönelik ihmal, istismar ve sosyal risklerin düzenli olarak izlenmesi ve erken müdahale kapasitesinin güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca tüm ilgili kurumlarda çocuk alanından sorumlu koordinasyon noktalarının tanımlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Risk altındaki çocukların erken tespiti amacıyla okul, aile sağlığı merkezleri, muhtarlıklar, belediye birimleri ve sosyal hizmet yapıları arasında entegre çalışan mahalle temelli bir erken uyarı ve yönlendirme sistemi kurulması, veri setleri ile güçlendirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Bu sistemin yalnızca ihmal ve istismar vakalarına değil; gelişimsel farklılıklar, öğrenme güçlükleri, otizm spektrumu, eğitimden kopma ve suça sürüklenme

riski gibi geniş bir kırılganlık alanına yanıt verecek şekilde tasarlanması gerektiği vurgulanmıştır. Sistemin sürdürülebilirliği açısından kurumlar arası iş birliğinin protokol temelli hale getirilmesi, veri paylaşımının hukuki ve etik çerçevede standartlaştırılması ve yerel bütçelerde çocuk koruma hizmetlerine kalıcı kaynak ayrılması gerektiği ifade edilmiştir.

Önleyici hizmetler kapsamında, çocukların güvenli şekilde başvuru yapabileceği mekanizmaların güçlendirilmesi, çocuk danışma merkezlerinin ve mahalle temelli destek birimlerinin yaygınlaştırılması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca ebeveynler, bakım verenler ve çocuklarla çalışan tüm meslek gruplarına yönelik düzenli kapasite geliştirme programlarının yürütülmesi önerilmiştir.

Psikososyal destek hizmetlerinin kurumsal yapısı bakımından ise hizmetlerin kriz odaklı olmaktan çıkarılarak süreklilik esasına dayalı, erişilebilir ve çocuk dostu bir modele dönüştürülmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda mahalle temelli psikososyal destek birimlerinin güçlendirilmesi, uzman insan kaynağının artırılması ve süpervizyon mekanizmalarının kurumsallaştırılması gerektiği belirtilmiştir. Hizmetlere erişimde engellilik, ekonomik yetersizlik veya ulaşım gibi nedenlerle oluşabilecek eşitsizliklerin belediyeler tarafından telafi edilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak çalıştay çıktıları, çocuk koruma sisteminin yerel düzeyde yalnızca risklere müdahale eden bir yapı olmaktan çıkarılarak; erken uyarı, önleme, müdahale ve güçlendirme bileşenlerini içeren bütüncül bir çocuk refah sistemi olarak yeniden yapılandırılması gerektiğini ortaya koymuştur. Bu yaklaşımın, çocukların korunma hakkını güçlendiren, yerel kapasiteyi artıran ve hizmetlerin sürdürülebilirliğini güvence altına alan bir yönetişim modeli oluşturacağı değerlendirilmiştir.

Öne Çıkan Stratejik Öneriler:

» Belediye bünyesinde doğrudan üst yönetime bağlı, kurumlar arası koordinasyon yetkisine sahip "Çocuk Koruma ve Çocuk Hakları Müdürlüğü" kurulması; mahalle ölçekli çocuk odaklı birimler ve çok disiplinli ekiplerle desteklenen bütüncül bir çocuk koruma sisteminin oluşturulması.

» Risk altındaki çocukların erken tespiti amacıyla; okul, aile sağlığı merkezi, sosyal hizmet birimleri, muhtarlıklar ve yerel yönetimler arasında veri paylaşımına dayalı "Mahalle Temelli Erken Uyarı ve Yönlendirme Sistemi"nin kurulması.

- Belediyeler, sosyal hizmet birimleri, kolluk, sağlık kuruluşları ve eğitim kurumları arasında açık görev tanımları ve standart protokollere dayanan, izlenebilir ve hesap verebilir bir "Yerel Referral (Yönlendirme ve Vaka Takip) Mekanizması" geliştirilmesi.
- Çocukların psikososyal destek hizmetlerine erişimini güçlendirmek amacıyla mahalle temelli çocuk danışma merkezleri, çocuk masaları ve erişilebilir psikososyal destek birimlerinin yaygınlaştırılması; hizmetlerin engelli çocuklar dahil tüm çocuklar için kapsayıcı biçimde yapılandırılması.
- Akran zorbalığı, ihmal, istismar, madde kullanımı ve şiddet risklerine karşı önleyici yerel politikaların geliştirilmesi; güvenli kamusal alanlar, akran arabuluculuğu programları, çocuk dostu sosyal alanlar ve hak temelli farkındalık çalışmalarının yaygınlaştırılması.
- Çocukların gelişimsel ihtiyaçlarının desteklenmesi ve ailelerin güçlendirilmesi için erişilebilir merkezlerin yaygınlaştırılması ve bu kapsamda "Eğitim ve aile danışmanlık merkezleri" kurulması.

4.3. Erişilebilir ve Güvenli Kent: Oyun, Ulaşım ve Afet Güvenliği

Çalıştay çıktıları, çocuk dostu kent yaklaşımının yalnızca fiziksel çevrenin düzenlenmesine indirgenemeyeceğini; çocukların güvenlik, oyun, hareketlilik, erişilebilirlik, kültürel yaşama katılım ve afetlere karşı korunma haklarını bütüncül biçimde güvence altına alan hak temelli bir yerel yönetim anlayışını gerekli kıldığını ortaya koymaktadır. Bu kapsamda çocukların kent yaşamına eşit, güvenli ve bağımsız biçimde katılımını destekleyen mekânsal, sosyal ve yönetsel politikaların geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Çalıştay kapsamında çocuk dostu kent yaklaşımının Tekirdağ özelinde somutlaştırılması bakımından öncelikli üç müdahale alanı; oyun ve kamusal alanlar, kültürel ve sportif faaliyetlere erişim ile güvenli ulaşım politikaları olarak belirlenmiştir. Oyun alanlarına ilişkin olarak kısa vadede mevcut park ve oyun alanlarının güvenlik, erişilebilirlik ve gelişimsel ihtiyaçlar bakımından gözden geçirilmesi ve yenilenmesi; orta vadede yeni oyun alanları, etkinlik alanları ve çocuk odaklı kamusal mekânların yaygınlaştırılması; uzun vadede ise çocuk dostu şehir planlaması yaklaşımının kent planlama süreçlerine entegre edilmesi önerilmiştir.

Kültürel ve sportif faaliyetler bakımından çocukların yaşadıkları kentle bağ kurmalarını güçlendirecek politikaların geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Özellikle kent merkezine uzak bölgelerde yaşayan çocukların kültürel faaliyetlere erişiminin artırılması, çocuklara kent tarihi ve yerel kültürel

mirasa ilişkin çalışmalar yürütülmesi önerilmiştir. Orta vadede çocukların ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda kültür, sanat ve spor faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi; uzun vadede ise çocukların yönelimleri doğrultusunda sürdürülebilir altyapı ve merkezlerin oluşturulması gerektiği belirtilmiştir.

Ulaşım ve trafik güvenliği konusunda ise çocukların günlük hareketliliğini güvenli hale getirecek yerel politikaların geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Bu kapsamda kısa vadede çocuklara yönelik trafik güvenliği eğitimlerinin yaygınlaştırılması; orta vadede engelli çocukların güvenli ulaşım hakkını destekleyecek erişilebilir ulaşım düzenlemelerinin güçlendirilmesi; uzun vadede ise şehir içi ulaşım ağlarının çocukların güvenli kullanımına uygun biçimde yeniden planlanması önerilmiştir. Toplu taşıma sistemleri, yaya yolları ve kamusal ulaşım araçlarının çocukların günlük yaşam ihtiyaçlarını gözeten çocuk dostu bir anlayışla düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Parklar, oyun alanları ve okul çevrelerinin çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına uygun hale getirilmesi bakımından yerel denetim ve erişilebilirlik mekanizmalarının güçlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Özellikle okul çevresindeki işletmelerin düzenli biçimde denetlenmesi, çocukların sağlıklı ve ekonomik olarak erişilebilir gıdaya ulaşabilmesi için belediyeye bağlı iştiraklerin okul çevrelerinde yaygınlaştırılması önerilmiştir.
Bu hizmetlerin planlanmasında çocukların görüşlerinin alınması ve çocuk katılımının gözetilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca oyun ve park alanlarının çocukların ilgi alanları, ihtiyaçları ve talepleri doğrultusunda tasarlanmasının önem taşıdığı belirtilmiştir.

"Güvenli okul yolu" yaklaşımı kapsamında okul güzergâhlarında fiziksel güvenliğin güçlendirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Bu kapsamda kaldırımların iyileştirilmesi, okul çevrelerinde yeterli aydınlatmanın sağlanması, ağır tonajlı araçların okul çevrelerine girişinin sınırlandırılması ve çocukların güvenli hareketliliğini riske atan çevresel unsurların azaltılması önerilmiştir. Sürecin etkin biçimde yürütülmesi bakımından belediyeler, valilikler, emniyet birimleri ve il milli eğitim müdürlükleri arasında koordinasyon sağlanmasının önem taşıdığı ifade edilmiştir.

Afet güvenliği bakımından çocuklara özgü ihtiyaçların yerel afet planlarına dahil edilmesi gerektiği çalıştayın temel başlıklarından biri olmuştur. Afet öncesinde çocuklara yönelik bilinçlendirme ve hazırlık eğitimlerinin verilmesi, afet planlarının çocukların katılımıyla hazırlanması ve düzenli tatbikat mekanizmalarının

oluşturulması önerilmiştir. Afet sonrasında ise AFAD, belediyeler ve ilgili kurumlar arasında koordinasyon sağlanarak çocukların sağlık, temiz su, gıda, barınma ve psikososyal destek hizmetlerine erişiminin güvence altına alınması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca çocukların güvenli toplanma alanlarına erişimini sağlayacak çalışmaların yaygınlaştırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Çalıştay kapsamında ayrıca risk altındaki çocukların erken tespiti ve yönlendirilmesi bakımından kurumlar arası iş birliğinin güçlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu doğrultuda valilik koordinasyonunda düzenli toplantılar yapılması, kurumlar arasında görev ve sorumlulukların açık biçimde tanımlanması ve mahalle düzeyine kadar uzanan bir görev paylaşımı mekanizmasının oluşturulması önerilmiştir. Muhtarlıklar dahil yerel aktörlerin sürece dahil edilmesiyle çocukların takibinin kolaylaştırılması ve koruyucu mekanizmaların yerelde güçlendirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Öne Çıkan Stratejik Öneriler:

» Çocuk dostu kent yaklaşımının şehir planlama, ulaşım, park-bahçe ve afet yönetimi politikalarına bütüncül biçimde entegre edilmesi.

» Çocukların güvenli hareketliliğini desteklemek amacıyla "Güvenli Okul Yolu Modeli"nin geliştirilmesi ve okul çevrelerinde çocuk odaklı ulaşım politikalarının yaygınlaştırılması.

» Parklar, oyun alanları ve kamusal mekânların çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına uygun, erişilebilir ve kapsayıcı biçimde yeniden düzenlenmesi.

» Afet hazırlık ve müdahale süreçlerinde çocuklara özgü koruma, barınma, sağlık ve psikososyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi.

» Belediyeler, AFAD, eğitim kurumları, sağlık kuruluşları, kolluk birimleri ve mahalle ölçeğindeki yerel aktörler arasında çocuk odaklı koordinasyon ve görev paylaşımı mekanizmalarının oluşturulması.

4.4. Eğitim, Erken Çocukluk ve Sosyal Destek Politikaları

Çalıştayda eğitim hakkının korunması, eğitimde fırsat eşitsizliğinin azaltılması, dijital riskler ve eğitimden kopma riski taşıyan çocuklara yönelik yerel müdahale mekanizmaları ele alınmıştır. Yerel yönetimlerin yalnızca destekleyici değil, aynı zamanda koruyucu ve eşitleyici bir rol üstlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması bakımından yerel yönetimlerin özellikle sosyoekonomik açıdan dezavantajlı çocuklara yönelik destekleyici mekanizmaları güçlendirmesi gerektiği

vurgulanmıştır. Bu kapsamda kısa vadede robotik kodlama, teknoloji, sanat ve yabancı dil gibi erişimi maliyetli olan alanlarda çocuklara ücretsiz ve erişilebilir eğitim imkânları sağlanması; merkezi sınavlara hazırlık süreçleri için özellikle kırsal ve dezavantajlı bölgelerde kurs merkezleri ve destek programlarının yaygınlaştırılması önerilmiştir. Okullarla iş birliği içerisinde ücretsiz deneme sınavları ve akademik destek mekanizmalarının geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Orta vadede aile akademileri, mahalle temelli destek evleri, gezici eğitim otobüsleri ve çocukların yaş gruplarına uygun mesleki yönelim programlarının oluşturulması önerilmiştir. Uzun vadede ise okul öncesi eğitim hizmetlerinin güçlendirilmesi, çocuk kreşlerinin yaygınlaştırılması ve dezavantajlı mahallelerdeki fiziksel eğitim koşullarının iyileştirilmesine yönelik sosyal destek mekanizmalarının oluşturulması gerektiği belirtilmiştir.

Bu destek mekanizmalarının etkisinin ölçülmesinde; eğitim devamlılığı, okul terk oranları, akademik gelişim göstergeleri ve hizmetlere erişim verilerinin düzenli olarak izlenmesi esas alınmalıdır. Ayrıca çocukların sürece katılımı hak temelli bir yaklaşım içinde değerlendirilmeli; ancak bu katılımın çocuğun üstün yararını zedelemeyecek şekilde etik ve koruyucu bir çerçevede yürütülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Okul, aile ve belediye arasında çocuğun eğitim ve korunma hakkını güçlendiren sürdürülebilir bir iş birliği modeli kurulması gerektiği vurgulanmıştır. Bu modelde okullar erken tespit ve yönlendirme işlevi görürken, belediyeler destekleyici sosyal hizmet ve eğitim altyapısını sağlamalı, aileler ise sürecin aktif ve güçlendirici paydaşı olarak konumlandırılmalıdır. Mahalle temelli saha çalışmaları, düzenli koordinasyon toplantıları ve ev ziyaretleri ile sistemin sürekliliği sağlanmalıdır.

Eğitimden kopma riski taşıyan çocukların erken tespiti için okul, RAM merkezleri, sosyal hizmet birimleri ve belediyeler arasında entegre bir izleme ve yönlendirme sistemi kurulmalıdır. Mahalle temelli destek birimleri ve düzenli saha ziyaretleri ile riskli durumlar erken aşamada tespit edilmeli; burs, ulaşım desteği, psikososyal destek ve bireysel takip mekanizmaları aracılığıyla çocukların yeniden eğitim sistemine kazandırılması sağlanmalıdır.

Öne Çıkan Stratejik Öneriler:

- Dezavantajlı bölgelerde ücretsiz ve sürekli eğitim destek merkezlerinin kurulması ve yaygınlaştırılması
- Gezici eğitim birimleri ile kırsal ve dezavantajlı alanlara erişimin güçlendirilmesi
- Ailelere yönelik sistematik dijital güvenlik ve ebeveynlik eğitim programlarının geliştirilmesi
- Okul–aile–belediye arasında entegre erken uyarı, izleme ve müdahale sisteminin kurulması
- Eğitimden kopma riski taşıyan çocuklar için mahalle temelli çok disiplinli destek ve yeniden kazandırma mekanizmasının oluşturulması

4.5. Dijital Haklar, Medya Güvenliği ve Akran Zorbalığıyla Mücadele

Dijital alanların yasaklayıcı bir yaklaşım yerine hak temelli, koruyucu ve güçlendirici bir çerçevede düzenlenmesi gerektiği; yerel yönetimlerin bu süreçte düzenleyici olmaktan ziyade koordinasyon ve destekleyici rol üstlenmesinin daha işlevsel olacağı değerlendirilmiştir. Çocukların dijital ortamlara erişiminin tamamen sınırlandırılmasının etkili ve uygulanabilir bir yöntem olmadığı; bunun yerine çocukların dijital dünyayı güvenli biçimde kullanmasını sağlayacak eğitim temelli ve katılımcı modellerin geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu kapsamda dijital okuryazarlığın erken yaşlardan itibaren yaygınlaştırılması, çocukların dijital haklarını öğrenebileceği erişilebilir ve interaktif öğrenme araçlarının oluşturulması önem taşımaktadır.

Yerel düzeyde çocukların güvenli dijital erişimi için kamusal alanlarda (parklar, belediye tesisleri, gençlik merkezleri) çocuklara özel filtreleme sistemleri içeren güvenli internet erişim altyapılarının kurulması önerilmektedir. Bunun yanında yaşa ve gelişim düzeyine göre farklılaştırılmış içerik erişim modelleri ile çocukların zararlı içeriklerden korunarak dijital imkânlardan yararlanması sağlanmalıdır.

Dijital hakların korunması ve risklerin azaltılması için sürdürülebilir medya okuryazarlığı programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu programların tek seferlik eğitimler yerine sürekli, modüler ve uygulamalı yapılar halinde kurgulanması; okulların yanı sıra belediyeler tarafından yürütülen merkezlerde de erişilebilir olması önem arz etmektedir.

Dijital risklerin azaltılmasında ailelerin kapasitesinin güçlendirilmesi temel bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Sosyal medya, mesajlaşma uygulamaları ve kısa video platformları gibi alanlarda ortaya çıkan risklere karşı ebeveynlerin bilgilendirilmesi; çocukla birlikte dijital

ortam kullanımını yönetebilecek ortak sorumluluk yaklaşımının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda belediyeler, eğitim kurumları ve ilgili kamu otoriteleri tarafından düzenli bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri yürütülmelidir.

Çocukların dijital dünyadaki bağımlılık ve risklere karşı korunması amacıyla alternatif sosyal etkileşim alanlarının güçlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. "Ekransız günler", doğa ve kültürel etkinlikler, atölye çalışmaları ve sosyal katılım temelli faaliyetler aracılığıyla çocukların dijital olmayan alanlarda da desteklenmesi önerilmektedir. Ayrıca çocukların dijital ortamlarda karşılaştıkları riskleri bildirebileceği, deneyimlerini ifade edebileceği ve güvenli destek mekanizmalarına erişebileceği yerel geri bildirim ve başvuru sistemlerinin oluşturulması gerektiği belirtilmiştir. Bu yaklaşım, çocukların yalnızca korunmasını değil, aynı zamanda dijital hak öznesi olarak güçlendirilmesini amaçlamaktadır.

Dijital haklar ve çevrimiçi güvenlik alanında etkin bir sistem kurulabilmesi için sosyal medya platformları, eğitim kurumları, kolluk birimleri ve yerel yönetimler arasında çok paydaşlı bir koordinasyon mekanizması geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu yapıda yerel yönetimlerin veri toplama, farkındalık geliştirme, eğitim organizasyonu ve yönlendirme süreçlerini koordine eden merkez kurum olarak rol üstlenmesi gerekmektedir.

Öne Çıkan Stratejik Öneriler:

» Kamusal alanlarda çocuklara yönelik güvenli ve filtrelenmiş internet erişim altyapısının kurulması

» Sürekli ve erişilebilir dijital okuryazarlık ve medya güvenliği eğitim programlarının geliştirilmesi

» Ailelere yönelik dijital risk farkındalığı ve ortak kullanım temelli ebeveynlik eğitimlerinin yaygınlaştırılması

» Okul–belediye–kamu kurumları arasında dijital güvenlik ve akran zorbalığına karşı koordinasyon mekanizması kurulması

» Çocukların dijital riskleri bildirebileceği ve destek alabileceği yerel geri bildirim sistemlerinin oluşturulması

5.
STRATEJİK POLİTİKA ÇERÇEVESİ

5. STRATEJİK POLİTİKA ÇERÇEVESİ

Çalıştay sürecinde elde edilen bulgular, çocuk haklarının yerel düzeyde yalnızca sektörel hizmetlerle sınırlı bir alan değil; tüm belediye politikalarını kesen yatay ve bütüncül bir yönetişim meselesi olduğunu ortaya koymuştur. Bu kapsamda geliştirilen öneriler, müdahale odaklı yaklaşımların ötesine geçerek koruyucu, önleyici ve güçlendirici bir yerel yönetim modeline işaret etmektedir. Stratejik politika çerçevesi, bu yaklaşımı somutlaştırmak ve farklı politika alanları arasındaki ilişkiyi görünür kılmak amacıyla oluşturulmuştur. Bu çerçeve, aşağıda yer alan tablo, çalıştaydan elde edilen çıktıların stratejik bir bütünlük içinde sınıflandırılmasını ve yerel yönetimlere yönelik uygulanabilir bir politika haritası sunulmasını amaçlamaktadır.

STRATEJİK EKSEN	TEMEL AMAÇ	POLİTİKA VE UYGULAMA ALANLARI	TEMEL AKTÖRLER	ZAMAN UFKU
Çocuk Haklarının Yerel Yönetişime Entegrasyonu	Çocuk haklarını belediye hizmetlerinin tamamına yatay biçimde entegre etmek	Çocuk Hakları Birimi kurulması, çocuk dostu bütçeleme, veri ve izleme sistemleri, çocuk katılım mekanizmalarının kurumsallaştırılması	Büyükşehir Belediyesi, ilçe belediyeleri, kent konseyleri, STK'lar, barolar	Orta-Uzun Vadeli
Çocuk Koruma ve Refah Sistemleri	Riskleri erken tespit eden, önleyici ve bütüncül çocuk koruma sistemi kurmak	Mahalle temelli erken uyarı sistemi, vaka takip mekanizması, çok disiplinli ekipler, psikososyal destek merkezleri, kurumlar arası yönlendirme sistemi	Belediye, MEB, Aile ve Sosyal Hizmetler, sağlık birimleri, kolluk, STK, barolar	Kısa-Orta Vadeli
Güvenli ve Çocuk Dostu Kent	Çocukların kent yaşamına eşit, güvenli ve bağımsız katılımını sağlamak	Güvenli okul yolu uygulamaları, oyun ve park alanlarının iyileştirilmesi, ulaşım güvenliği, afet planlarına çocuk entegrasyonu, kültür-sanat erişimi	Belediye birimleri, valilik, AFAD, emniyet, MEB, STK, barolar	Orta-Uzun Vadeli
Eğitim ve Sosyal Destek Politikaları	Eğitimde fırsat eşitliğini güçlendirmek ve eğitimden kopmayı önlemek	Ücretsiz destek merkezleri, okul öncesi eğitim yaygınlaştırma, gezici eğitim birimleri, aile destek programları, erken tespit sistemleri	Belediye, MEB, RAM, sosyal hizmetler, STK'lar, barolar	Kısa-Orta Vadeli
Dijital Haklar ve Akran Zorbalığıyla Mücadele	Çocukların dijital ortamda güvenli, bilinçli ve eşit şekilde var olmasını sağlamak	Dijital okuryazarlık programları, güvenli internet altyapısı, ebeveyn eğitimleri, akran zorbalığı erken müdahale mekanizmaları, dijital başvuru sistemleri	Belediye, BTK, MEB, emniyet siber suçlar, STK'lar barolar	Kısa-Orta Vadeli

6.
SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

6 SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

"Yerel Yönetimlerde Çocuk Hakları Paneli ve Çalıştayı" süreci, çocuk haklarının yerel düzeyde ele alınış biçiminde önemli bir paradigma değişimini görünür kılmıştır. Çalıştay çıktıları, çocuk haklarının yalnızca sosyal yardım, koruma veya hizmet sunumu alanına indirgenemeyeceğini; aksine kent yönetiminin tüm alanlarını yatay biçimde kesen bütüncül bir haklar ve yönetişim rejimi olarak ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu yaklaşım, çocukların "korunması gereken pasif bireyler" değil, kent yaşamının aktif öznesi ve hak sahibi yurttaşları olarak konumlandırılması gerektiğini açık biçimde teyit etmektedir.

Panel ve çalıştay sürecinde ortaya çıkan bulgular, yerel yönetimlerin çocuk hakları alanındaki rolünün giderek daha belirleyici ve kurucu bir nitelik kazandığını göstermektedir. Kamusal alanların tasarımı, eğitimde fırsat eşitliği, dijital güvenlik, afet yönetimi, sosyal hizmetlerin organizasyonu ve kültürel yaşama katılım gibi alanlarda belediyelerin yalnızca tamamlayıcı değil, doğrudan politika üretici aktörler olduğu görülmektedir. Bu çerçevede çocuk haklarının yerel yönetişim mekanizmalarına entegrasyonu, tercihe bağlı bir iyi uygulama alanı olmaktan çıkarak kurumsal bir zorunluluk haline gelmektedir.

Çalıştayın en önemli bulgularından biri, mevcut çocuk politikalarının büyük ölçüde müdahale odaklı ve olay sonrası reflekslerle sınırlı kalmasıdır. Oysa çocukların iyi olma halini güvence altına alan bir yaklaşım; erken uyarı sistemleri, mahalle temelli izleme mekanizmaları, veri

temelli planlama ve kurumlar arası koordinasyonun güçlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda çocuk koruma sistemlerinin yalnızca kriz yönetimi değil, aynı zamanda önleyici ve güçlendirici bir sosyal politika alanı olarak yeniden yapılandırılması gerektiği ortaya konulmuştur. Bir diğer temel çıktı, çocuk katılımının kurumsallaştırılmasına duyulan yapısal ihtiyaçtır. Mevcut katılım mekanizmalarının çoğu zaman sembolik düzeyde kaldığı, çocukların karar alma süreçlerine gerçek ve etkili biçimde dahil edilmediği tespit edilmiştir. Bu nedenle çocuk meclisleri, dijital katılım araçları ve mahalle temelli temsil mekanizmalarının kurumsal bir çerçeveye kavuşturulması, yerel demokrasinin güçlendirilmesi açısından kritik bir öncelik olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak bu politika belgesi, Tekirdağ özelinde yürütülen süreçten hareketle çocuk haklarının yerel yönetim politikalarına parçalı müdahaleler yerine bütüncül, sistematik ve kurumsal bir yapı içinde entegre edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Belge, kısa, orta ve uzun vadeli hedefler aracılığıyla yalnızca ilkesel bir yönelim değil; aynı zamanda uygulanabilir, ölçülebilir ve izlenebilir bir yol haritası sunmaktadır. Bu çerçeve, çocuk haklarını yerel yönetimlerin tali bir politika alanı olmaktan çıkararak, kurumsal yönetişimin kurucu ilkelerinden biri haline getirmeyi hedeflemektedir.

7.
EKLER

EK-1: ÇALIŞTAYA KATILIM SAĞLAYAN KİŞİ VE KURUMLAR

Yerel Yönetimler

- Çorlu Belediyesi
- Malkara Belediyesi
- Marmaraereğlisi Belediyesi
- Muratlı Belediyesi
- Marmara Belediyeler Birliği
- Muratlı Kent Konseyi
- Saray Belediyesi
- Süleymanpaşa Belediyesi
- Süleymanpaşa Kent Konseyi
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Afet İşleri ve Risk Yönetimi Dairesi Başkanlığı
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Dairesi Başkanlığı
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Zabıta Dairesi Başkanlığı
- Tekirdağ Kent Konseyi
- Tekirdağ Süleymanpaşa Altınova Mahalle Muhtarlığı
- Tekirdağ Süleymanpaşa Değirmenaltı Mahalle Muhtarlığı

Barolar, Meslek Örgütleri

» İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi

» Tekirdağ Barosu Çocuk Hakları Merkezi

Kamu Kurumları, Sivil Toplum Kuruluşları

» İstanbul Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

» Tekirdağ Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

» Tekirdağ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

» BoMoVu

» Romani Godi

» Tekirdağ UCİM

» Bengi Semerci Enstitüsü

» İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi

Akademi Uzman Katkısı

Av. Kardelen Ateşci
Toplumsal Eşitlik Derneği Üyesi / İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi Başkanı

Sultan Ateşoğlu
Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanı

Av. Şerifenur Baksi
Tekirdağ Barosu Çocuk Hakları Komisyonu Başkanı

Dr. Ezgi Cankurt
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Av. Sıla Çamur
İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi Yürütme Kurulu Üyesi

Ramona Çiftçioğlu
Toplumsal Eşitlik Derneği Üyesi

Cem Demirayak
İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi

Nil Delahaye
BoMoVu

Esra Ekinci
İBB Çocuk Hakları Birimi Sorumlusu

Av. Mert Elekçi
Tekirdağ Barosu Çocuk Hakları Komisyonu Üyesi

Prof. Dr. Bengi Semerci
Psikiyatrist

Av. Konur Alp Tezer
Tekirdağ Barosu Çocuk Hakları Komisyonu

Görsev Argın Uz
Marmara Belediyeler Birliği

Av. Zozan Vargün
Romani Godi

Yaprak Özöncel
Toplumsal Eşitlik Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

Begüm Yavuz
Toplumsal Eşitlik Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Büşra Yılmaz
Marmara Belediyeler Birliği

EK-2: ÇALIŞTAY SORULARI

ÇALIŞTAY MASASI -1-

Çocuk Hakları Temelli Yerel Yönetişim ve Katılım Mekanizmaları

» Yerel düzeyde çocuk haklarının hayata geçirilmesi için belediyelerde nasıl bir kurumsal yapı ve koordinasyon modeli geliştirilebilir? Bu yapının sürdürülebilirliği nasıl sağlanır?

» Çocukların karar alma süreçlerine katılımını gerçek ve etkili kılmak için hangi yöntemler uygulanabilir? Mevcut katılım araçları nasıl güçlendirilebilir ve çeşitlendirilebilir?

» Dezavantajlı çocuk gruplarına ulaşmak ve eşitliği güçlendirmek için yerel yönetimler hangi kapsayıcı politika ve uygulamaları geliştirebilir? Bu süreçte yerel aktörler nasıl dahil edilebilir?

» Çocuklara ilişkin verinin toplanması, izlenmesi ve politika üretiminde kullanılması için yerelde nasıl bir sistem kurulabilir? Bu sistemin şeffaf ve hesap verebilir olması nasıl sağlanır?

» Belediyeler arasında çocuk hakları alanında bilgi ve deneyim paylaşımını güçlendirmek için nasıl bir iş birliği modeli oluşturulabilir? Bu modelin yaygınlaştırılması için hangi araçlar kullanılabilir?

ÇALIŞTAY MASASI -2-

Çocuk Güvenliği, Önleyici ve Destekleyici Çocuk Koruma Sistemleri

» Tekirdağ'da çocuk koruma mekanizmalarını güçlendirmek için öncelikli müdahale alanları neler olmalı? Bu alanlarda yerel yönetimler hangi somut adımları üstlenebilir?

» Risk altındaki çocukların erken tespiti için yerel düzeyde nasıl bir model geliştirilebilir? Bu modelin standart, uygulanabilir ve sürdürülebilir olması nasıl sağlanır?

» Belediyeler, sosyal hizmetler ve kolluk arasında etkili bir yönlendirme (referral) sistemi nasıl kurgulanabilir? Bu sistemde kurumların rol ve sorumlulukları nasıl netleştirilir?

» Akran zorbalığı, ihmal, istismar ve şiddetle mücadelede yerel yönetimler okul dışı hangi önleyici ve destekleyici mekanizmaları geliştirebilir? Bu süreçte çocukların ve ailelerin katılımı nasıl sağlanır?

» Çocukların psikososyal destek hizmetlerine erişimini güçlendirmek için yerelde hangi modeller uygulanabilir? Bu hizmetlerin kapsayıcı, erişilebilir ve sürekliliği olan bir yapıya kavuşması nasıl sağlanır?

ÇALIŞTAY MASASI -3-

Erişilebilir ve Güvenli Kent: Oyun, Ulaşım ve Afet Güvenliği

» Tekirdağ'da "çocuk dostu kent" yaklaşımını somutlaştırmak için öncelikli 3 alan ne olmalı? Bu alanlarda kısa, orta ve uzun vadede hangi adımlar atılabilir?

» Parklar, oyun alanları ve okul çevrelerini çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına uygun ve güvenli hale getirmek için yerelde hangi iyi uygulamalar geliştirilebilir? Bu süreçte çocukların görüşleri nasıl dahil edilebilir?

» Çocukların günlük ulaşımında karşılaştıkları riskleri azaltmak için yerel ölçekte nasıl bir "güvenli okul yolu" modeli kurulabilir? Bu modelde hangi aktörler nasıl rol almalı?

» Afetlere hazırlık ve müdahale süreçlerinde çocuklara özgü ihtiyaçları karşılamak için yerelde nasıl bir koordinasyon mekanizması kurulabilir? Bu mekanizmanın sürdürülebilirliği nasıl sağlanır?

» Risk altındaki çocukların erken tespiti, yönlendirilmesi ve desteklenmesi için kurumlar arası iş birliği nasıl güçlendirilebilir? Bu süreçte erişilebilirlik (özellikle engelli çocuklar) ve psikososyal destek nasıl bütüncül şekilde ele alınabilir?

ÇALIŞTAY MASASI -4-

Eğitim, Erken Çocukluk ve Sosyal Destek Politikaları

» Eğitimde fırsat eşitsizliğini azaltmak için belediyeler hangi kısa, orta ve uzun vadeli somut destek mekanizmalarını geliştirebilir? Bu desteklerin etkisi nasıl ölçülmeli?

» Çocukları dijital şiddet, çevrimiçi riskler ve dijital ihmalden korumak için yerel düzeyde nasıl önleyici ve müdahale edici programlar

tasarlanabilir? Bu programlar hangi kurumlarla birlikte yürütülmelidir?

» Okul, aile ve belediye arasında çocuğun eğitim ve korunma hakkını güçlendiren sürdürülebilir bir iş birliği modeli nasıl kurulabilir? Bu modelde sorumluluk paylaşımı nasıl netleştirilir?

» Çocuklara yönelik dijital farkındalık ve güvenlik eğitimleri nasıl sistematik ve yaygın hale getirilebilir? Bu çalışmaların sadece eğitim değil davranış değişikliği üretmesi nasıl sağlanır?

» Eğitimden kopma riski taşıyan çocukların erken tespiti için yerelde nasıl bir izleme ve yönlendirme sistemi kurulabilir? Bu çocukların yeniden eğitim sistemine kazandırılmasında hangi araçlar kullanılmalıdır?

ÇALIŞTAY MASASI -5-

Dijital Haklar, Medya Güvenliği ve Akran Zorbalığıyla Mücadele

» Çocukların sosyal medya ve dijital platformları güvenli, yaşa uygun ve hak temelli şekilde kullanabilmesi için yerel yönetimler nasıl bir rol üstlenebilir? Bu rol düzenleyici mi, destekleyici mi, yönlendirici mi olmalı?

» Yaş sınırlaması ve dijital platformlara erişim konusunda çocukların korunması ile ifade özgürlüğü ve katılım hakkı arasında nasıl bir denge kurulabilir? Yerel düzeyde bu dengeyi destekleyecek hangi araçlar geliştirilebilir?

» Akran zorbalığı (dijital ve fiziksel ortamda) ile mücadelede belediyeler, okul ve aile iş birliğinde nasıl bir erken uyarı ve müdahale sistemi kurabilir? Bu sistem çocukları damgalamadan nasıl çalışabilir?

» Çocuklara yönelik dijital güvenlik, veri koruma ve çevrimiçi risk farkındalığı nasıl sistematik hale getirilebilir? Bu eğitimler tek seferlik değil, sürekli bir yapıya nasıl dönüştürülebilir?

» Sosyal medya şirketleri, okul sistemi ve yerel yönetimler arasında çocukların dijital ortamda korunmasına yönelik çok paydaşlı bir iş birliği modeli nasıl kurulabilir? Bu modelde belediyenin koordinasyon rolü nasıl tanımlanmalıdır?

EK-3: “HAYALİMDEKİ TEKİRDAĞ“ ÇOCUK ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

TEKİRDAĞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

“HAYALİMİZDEKİ TEKİRDAĞ” ÇOCUK ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

1. GİRİŞ

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi olarak çocukların hayallerine kulak verdik, fikirlerini önemsedik. Çünkü biliyoruz ki çocuklar sadece geleceğin büyükleri değil, bugünün aktif yurttaşlarıdır.

19 Nisan 2025 tarihinde gerçekleştirdiğimiz “Hayalimdeki Tekirdağ” Çocuk Çalıştayı, çocuklarımızın kendi yaşadıkları çevreye dair görüşlerini özgürce ifade ettikleri; güvenlikten eğitime, çevreden ulaşıma kadar birçok konuda önerilerini sundukları değerli bir platform olmuştur.

Çalıştaya, Tekirdağ’ın 11 ilçesinden gelen 9-13 yaş arası çocuklar, aileleri ve alanında uzman profesyoneller (psikolog, sosyal hizmet uzmanı, çocuk gelişimci, sosyolog) katılmıştır.

Bu bildirge; çalıştay boyunca çocuklarımızın farklı temalar altında ifade ettikleri görüşlerin, ihtiyaçların ve çözüm önerilerinin özenle derlenmesiyle oluşturulmuştur. Çocukların kendi sözlerinden, kendi dünyalarından süzülen bu mesajlar, şehrimizi daha yaşanabilir, daha eşit ve daha mutlu bir yer haline getirmek isteyen tüm karar vericiler için yol gösterici olacaktır.

2. TEMALAR

Çevre ve Doğa

• Her ilçede yeşil alanlar artırılmalıdır.
• Ağaçlandırma etkinliklerine öğrencilerin katılımı sağlanmalıdır.
• Boş araziler, üretim bahçelerine dönüştürülmelidir.
• Geri dönüşüm kutularının sayısı artırılmalıdır.
• Çevreyi kirleten kişilere yönelik caydırıcı para cezaları uygulanmalıdır.
• “Yere çöp atmayın” uyarıları, çocuklara özel görsellerle hazırlanmalıdır.
• Deniz ve sahil temizliği düzenli olarak yapılmalıdır.
• Çocuklar, sahil temizliği gibi sosyal sorumluluk projelerine dahil edilmelidir.
• Sanayi bölgelerinde hava kirliliği azaltılmalı, çevreye zarar veren faaliyetler denetlenmelidir.
• Fabrikalarda filtre kullanımı zorunlu hale getirilmelidir.
• Her ilçede sokak hayvanları için barınaklar kurulmalıdır.
• Bu barınaklara çocukların gönüllü ziyaretçi olarak katılımı teşvik edilmelidir.

Güvenlik

- Okul yolları, parklar ve çocuk alanları yeterince aydınlatılmalıdır.
- Kamera sistemleri artırılmalıdır.
- Tekirdağ genelinde Türkiye Belediyeler Birliği bünyesinde "Çocuk Güvenlik Ofisleri" kurulmalıdır.
- Çocukların okula yalnız gidebilmesi için "akıllı saat" gibi güvenlik teknolojilerine belediye tarafından destek sağlanmalıdır.
- Afetlere karşı sığınaklar yapılmalıdır.
- Okullar ve evler depreme dayanıklı hale getirilmelidir.
- Dil engeli yaşayan çocuklara Türkçe kursları açılmalı ve sosyal uyum desteklenmelidir.

Spor ve Kültürel Faaliyetler

- Her ilçede tiyatro, sinema ve kültür gezileri düzenli hale getirilmelidir.
- Yaz ve kış aylarında ücretsiz gösterimler yapılmalıdır.
- Okçuluk, buz pateni, at biniciliği, voleybol gibi çeşitli spor branşlarında çocuklara yönelik kurslar açılmalıdır.
- Her okulda müzik odası, zekâ oyun odası ve fen laboratuvarı gibi eğitici alanlar bulunmalıdır.
- Gezici kütüphane aracı her hafta farklı bir okulda hizmet vermelidir.
- Pazar günleri belediyeye ait salonlarda aile-çocuk sinema geceleri düzenlenmelidir.

Eğitim

- Eğitimde fırsat eşitliği sağlanmalıdır.
- Okullar arasındaki donanım farkları giderilmelidir.
- Tüm okullarda laboratuvar gibi temel alanlar bulunmalıdır.
- İhtiyaç sahibi çocuklara ücretsiz kırtasiye, okul kıyafeti ve diğer temel eğitim materyalleri desteği sağlanmalıdır.
- Dijital Çocuk Merkezleri açılmalı; EBA, sınav hazırlığı gibi dijital sistemlere erişim desteklenmelidir.
- Özel gereksinimli çocuklar için servis ve bina erişimi sağlanmalı; okullar asansörlü hale getirilmelidir.
- Okullardaki deney setleri, mikroskoplar, teleskoplar gibi malzemeler çocukların kullanımına açık hale getirilmelidir.

Farkındalık ve Eşitlik

- Çocuklar için zorbalıkla mücadele, şiddet ve ihmal konularında seminer ve farkındalık eğitimleri düzenlenmelidir.
- Özel gereksinimli ve sokakta çalışan çocuklar için ayrı destek hizmetleri oluşturulmalıdır.
- Tüm çocukların din, dil, ırk farkı gözetilmeksizin eşit haklara sahip oldukları vurgulanmalıdır.
- İlçelerde çocuk dostu mekânlar ve sosyal tesisler herkesin kullanımına açık hale getirilmelidir.

Ulaşım

- Şehir içi otobüsler çocuklara ücretsiz hale getirilmelidir.
- Otobüslerde çocuklara özel güvenli koltuk alanları ayrılmalıdır.
- Bisiklet yolları artırılmalı; okul önlerinde yaya geçidi, trafik lambası ve hız kesici uygulamalar yaygınlaştırılmalıdır.
- Otobüs durakları kapalı ve güvenli hale getirilmelidir.
- Uzun seyahatler için eğlenceli ekranlar gibi çocuk dostu donanımlar otobüslere entegre edilmelidir.
- Otobüslerde yaşlı, engelli ve hamile bireyler için farklı renklerde koltuklar belirlenmelidir.

3. SONUÇ

Bu bildirge, yalnızca bir çalıştayın sonucu değil; çocukların hayal ettikleri bir Tekirdağ için attıkları ilk güçlü adımdır. Her başlık altında ifade edilen görüşler, çocukların hak temelli bir yaklaşımla değerlendirilmesi gereken talepleridir. Katılım, eşitlik, güvenlik, temiz bir çevre, erişilebilir eğitim ve oyun hakkı; çocukların lütfedilecek değil, doğuştan sahip oldukları haklardır.

Bu sebeple;

- Bildirgede yer alan çocuk görüşlerinin yerel yönetim politikalarına dahil edilmesi,
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'nin çocukların sesini daha çok duyacağı kalıcı katılım mekanizmalarının (Çocuk Meclisi, Çocuk Danışma Kurulu gibi) oluşturulması,
- Çocuklara yönelik tüm hizmetlerde bu bildirgenin bir referans belge olarak kullanılması
- Tekirdağ'ın çocuk dostu bir şehir olması yolunda önemli bir adım olacaktır.

Unutulmamalıdır ki, bir çocuğun mutlu olduğu şehir, herkes için yaşanabilir bir şehirdir.

4. İLÇE İLÇE ÇOCUKLARIN TALEPLERİ

ÇORLU

Çevre ve Doğa
• Çevre ve su kirliliğine karşı toplumsal bilinç artırılmalıdır.
• Denizler ve plajlar düzenli olarak temizlenmelidir.
• Yürüyüş ve koşu parkurları yeşilliklerle donatılmalı, mama ve su istasyonları yerleştirilmelidir.
Güvenlik
• Okullarda ve parklarda "Çocuk Güvenlik Ofisleri" kurulmalıdır.
Spor ve Kültür
• Tiyatro ve sinema gösterimleri artırılmalıdır.
• Ücretsiz çocuk atölyeleri düzenlenmelidir.
Farkındalık ve Eşitlik
• Sokakta çalışan ve özel gereksinimli çocuklar için destek mekanizmaları oluşturulmalıdır.
Eğitim
• Belediye kursları güncel sınav sistemine uygun hale getirilmelidir.
• Dijital kaynaklara erişim için Dijital Çocuk Merkezleri kurulmalıdır.
Ulaşım
• Otobüslerde koltuk sayısı artırılmalıdır.
• Bisiklet yolları yapılmalıdır.
• Havalimanı daha aktif kullanılmalıdır.

ÇERKEZKÖY

Çevre ve Doğa
• Barınakların sayısı artırılmalıdır.
• Kent ormanları ve piknik alanları oluşturulmalıdır.
• Boş alanlar küçük tarım alanlarına dönüştürülmelidir.
Güvenlik
• Kimsesiz bireyler için barınma alanları oluşturulmalıdır.
Spor ve Kültür
• Drama ve yazarlık atölyeleri açılmalıdır.
• Aile-çocuk sinema geceleri düzenlenmelidir.
Farkındalık ve Eşitlik
• Gezici kütüphane aracı tüm okulları dolaşmalıdır.
Eğitim
• Tüm okullarda fen laboratuvarı, müzik sınıfı ve zeka oyun odası bulunmalıdır.
Ulaşım
• Otobüsler çocuklara ücretsiz hale getirilmelidir.

KAPAKLI

Çevre ve Doğa
• Daha yeşil ve temiz bir çevre oluşturulmalıdır.
• Fabrikalarda hava kirliliğine karşı denetimler artırılmalıdır.
• Sokak hayvanları için barınaklar ve mama istasyonları kurulmalıdır.
Güvenlik
• Kadınlar ve yaşlılar için güvenli yaşam alanları oluşturulmalıdır.
• Çocukların güvenliği için GPS'li saat desteği sağlanmalıdır.
Spor ve Kültür
• Bilim merkezi, müze, tiyatro ve spor tesisleri yaygınlaştırılmalıdır.
• Oyun alanları güvenli hale getirilmelidir.

Farkındalık ve Eşitlik
• Özel gereksinimli çocuklar için erişilebilir okullar ve ücretsiz servis hizmetleri sağlanmalıdır.
Eğitim
• Okullarda güvenlik personeli bulunmalıdır.
• Spor salonları her okulda yeterli şekilde yer almalıdır.
Ulaşım
• Toplu taşıma seferleri artırılmalı, trafik yoğunluğu azaltılmalıdır.

🎤 ERGENE
Çevre ve Doğa
• Ağaç kesimi önlenmeli, yeşil alanlar korunmalıdır.
• Hayvanlar için yaşam alanları oluşturulmalıdır.
• Ergene Nehri temizlenmeli, fabrika atıkları denetlenmelidir.
Güvenlik
• Afet sığınakları yapılmalıdır.
• Güvenlik hizmetleri ve kamu personeli sayısı artırılmalıdır.
Spor ve Kültür
• Sinema ve tiyatro erişimi sağlanmalı, etkinlik alanları artırılmalıdır.
Farkındalık ve Eşitlik
• Tüm çocuklara eşit davranılmalı, engelli çocuklara ücretsiz destek sağlanmalıdır.
Eğitim
• Okullar arası imkân eşitsizlikleri giderilmelidir.
• Eğitim materyallerine erişim eşit şekilde sağlanmalıdır.
Ulaşım
• Otobüsler çocuk dostu hale getirilmelidir.
• Ulaşımda güvenlik artırılmalıdır.

🎤 MURATLI
Çevre ve Doğa
• Geri dönüşüm eğitimi yaygınlaştırılmalıdır.
• Sokak hayvanları için barınaklar yapılmalıdır.
Güvenlik
• Okul ve kamu binalarında giriş güvenliği sağlanmalıdır.
Spor ve Kültür
• Tenis, futbol ve basketbol gibi spor sahaları artırılmalıdır.
• Sanatsal kurslar düzenlenmelidir.
• Tiyatro içerikleri yaş gruplarına uygun hale getirilmelidir.
Farkındalık ve Eşitlik
• Her çocuk için eşitlik, özgürlük ve güvenlik sağlanmalıdır.
Eğitim
• Otizmli çocuklar için özel okullar açılmalıdır.
Ulaşım
• Trafik ışıkları ve bisiklet yolları artırılmalıdır.

🎤 SÜLEYMANPAŞA
Çevre ve Doğa
• Orman alanları artırılmalı, kent daha yeşil hale getirilmelidir.
• Sokak hayvanları için kapsamlı bakım evleri kurulmalıdır.

Güvenlik
• Binalar depreme dayanıklı hale getirilmelidir.
• Şehir merkezi trafiğe kapatılmalı, çocukların güvenliği önceliklendirilmelidir.
Spor ve Kültür
• Macera parkları, bilim müzesi ve akvaryum gibi tesisler yapılmalıdır.
• Çocuklara yönelik eğlence merkezleri artırılmalıdır.
• Gözlem evi kurulmalıdır.
Farkındalık ve Eşitlik
• Sokak hayvanları için kulübeler yapılmalı, kent peyzajı çocuk dostu şekilde renklendirilmelidir.

MALKARA
Çevre ve Doğa
• Ormanlık alanlar artırılmalıdır.
• Sokak hayvanları için barınaklar yapılmalıdır.
• Okullarda hayvan sahiplenme projeleri yaygınlaştırılmalıdır.
Güvenlik
• Dil bariyeri yaşayan çocuklara yönelik Türkçe kursları açılmalıdır.
• Okullarda ve çevresinde güvenlik personeli artırılmalıdır.
Spor ve Kültür
• Hentbol gibi alternatif spor branşları için kurslar açılmalıdır.
• Her mahallede erişilebilir spor alanları yapılmalıdır.
Farkındalık ve Eşitlik
• Maddi ve manevi destek kampanyaları düzenlenmeli, sosyal destek yaygınlaştırılmalıdır.
Eğitim
• Yoksul çocuklara yönelik destek mekanizmaları güçlendirilmelidir.
• Tüm okullar eşit fiziki ve akademik imkâna sahip olmalıdır.
Ulaşım
• Durak sayısı artırılmalı, çocuklara özel oturma alanları oluşturulmalıdır.

ŞARKÖY
Çevre ve Doğa
• Sahil temizliği düzenli olarak yapılmalıdır.
• Aqua park gibi sosyal alanlar inşa edilmelidir.
• Geri dönüşüm ve ağaçlandırma çalışmaları artırılmalıdır.
Güvenlik
• Okul ve AVM'lerde güvenlik tedbirleri artırılmalıdır.
Spor ve Kültür
• Ücretsiz futbol sahaları yapılmalıdır.
• Sinema ve müze gezileri sağlanmalıdır.
• İlçede çocuk turnuvaları düzenlenmelidir.
Farkındalık ve Eşitlik
• Her çocuk, din, dil ve ırk farkı gözetilmeksizin eşit haklara sahip olmalıdır.
• Çocukların hukuk önünde eşitliği güvence altına alınmalıdır.
Eğitim
• Bilimsel malzeme eksiklikleri giderilmelidir.
• Okullarda yöresel ve sağlıklı beslenmeye yönelik yemekler sunulmalıdır.
• Zorla çalıştırılan çocuklara karşı etkin yaptırımlar uygulanmalıdır.
Ulaşım
• Okul çevrelerine hız kesiciler ve ışık sistemleri kurulmalıdır.
• Otobüslerde çocuklar için eğlenceli ekranlar yer almalıdır.

MARMARAEREĞLİSİ

Çevre ve Doğa
• Çöp konteynerleri artırılmalı, geri dönüşüm kutuları yerleştirilmelidir.
• Sahil temizliği düzenli olarak gerçekleştirilmelidir.

Güvenlik
• Tehlike oluşturan büyük köpekler için barınaklar sağlanmalı, kent güvenliği artırılmalıdır.

Spor ve Kültür
• Müze ve tiyatro gezileri için çocuklara servis desteği sağlanmalıdır.
• Geniş çocuk oyun alanları oluşturulmalıdır.

Eğitim
• Okullarda spor alanı, akıllı tahta ve güvenlik görevlisi bulundurulmalıdır.

Ulaşım
• Otobüs durakları kapalı ve korunaklı hale getirilmelidir.
• Okul servisleri ücretsiz olarak sunulmalıdır.

SARAY

Çevre ve Doğa
• Su tasarrufu konusunda eğitimler verilmelidir.
• Çevreci okul projeleri ve ağaçlandırma kampanyaları düzenlenmelidir.
• Sokak hayvanları için bakım merkezleri yapılmalıdır.

Spor ve Kültür
• Çocuk kitapları yazan yazarlarla söyleşiler yapılmalıdır.
• Yetenekli çocuklar için destekleyici özel tesisler kurulmalıdır.
• Yöresel ve milli kültür değerleri çocuklara tanıtılmalıdır.

Farkındalık ve Eşitlik
• Dezavantajlı çocuklar tespit edilmeli ve çok yönlü desteklenmelidir.

Ulaşım
• Trafik ışıkları ve bisiklet yolları artırılmalıdır.

Hayrabolu

Çevre /Doğa

Tekirdağ'ı temiz ve yaşanılabilir bir yer yapmak için geri dönüşüm kutularını arttırabiliriz , çöp atanlara cezalar verebiliriz ve çevreyi bu konuda bilinçlendirebiliriz.

Ağaçları ve çiçekleri boş arazilere , parklara dikebiliriz çünkü boş alanlarında oksijene ihtiyacı vardır.

Sokak hayvanları için hayvan parklarını arttırabiliriz.

Güvenlik

Yaşadığımız şehirde farklı diller konuşan insanlar olabilir , onların daha rahat hissetmesi için onlar ile arkadaşlık kurabiliriz ve kendi dilimizi öğretebiliriz.

Tekirdağ'ın daha güvenli olması ve burada güvende hissetmemiz için açık alanlara güvenlikler koyabiliriz.

Spor ve Kültür

Minyatürk, Namık Kemal Müzesi ve Yerebatan Sarnıcı gibi birkaç müzeyi görme şansımız oldu bizde Tekirdağ 'da bu tür müzelerin olmasını istiyoruz ayrıca spor müzesi , oyuncak müzesi gibi birçok müzelerinde bulunmasını istiyoruz.

Farkındalık ve Eşitlik

Tekirdağ'da insanların birbirine eşit davranmadığını görüyoruz bu konuda insanları bilinçlendirebiliriz.

Özel gereksinimli kişilerin daha kolay ulaşım sağlamaları için onlara özel otobüsler verebiliriz.

Eğitim

Tekirdağ'da tüm çocuklar okula gidemiyor , gidemeyen çocuklara ücretsiz eğitim verebiliriz ve ihtiyaç sahiplerine yardım edebiliriz.

Farklı okullara giden çocuklar aynı eğitimi almadığını düşünüyoruz, bazı okullar da denmeler ,testler olurken bazılarında bu imkan yok , yada bazı öğretmenler daha iyi eğitim verirken bazıları daha kötü eğitim verebiliyor.

Ulaşım

Tekirdağ'da trafik sorunun çözmek için daha fazla trafik ışığı ve trafik levhası koyabiliriz.

Candan Çalışıyoruz

T.C. TEKİRDAĞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ | Toplumsal Eşitlik DERNEĞİ | TEKİRDAĞ KADIN